

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

БЕЛІК ГАННА РОМАНІВНА

Допускається до захисту:
В. о. завідувача кафедри
журналістики та соціальних
комунікацій, д-р політ. наук,
канд. наук із соц. ком. наук, проф.
Наталія СТЕБЛИНА
«_____» _____ 2026 р.

**СТВОРЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ФІЛЬМУ:
«БЕРДЯНСЬК: СЛОВА КРИЗЬ ТИШУ»**

Спеціальність 061 Журналістика

**Кваліфікаційна робота
(медіапроект та пояснювальна записка)**

Керівник: Родигін К.М., кандидат філос. наук,
доцент кафедри журналістики
та соціальних комунікацій

Оцінка: _____ / _____ / _____
(бали / за шкалою ЄКТС / за національною шкалою)

Голова комісії: _____
(підпис)

Вінниця – 2026

АНОТАЦІЯ

Белік Г.Р. Створення документального фільму: «Бердянськ: слова крізь тишу». Спеціальність 061 «Журналістика». Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2026.

Ця робота є пояснювальною запискою до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи (медіапроєкту), в якій представлено сценарій документального фільму «Бердянськ: слова крізь тишу», який документує свідчення очевидців російсько-української війни, а саме окупації міста Бердянськ. Мета проєкту – розробити сценарій документального фільму на основі особистих історій мешканців Бердянська. Об'єктом проєкту є зібрані свідчення та досвід цивільного населення Бердянська в умовах окупації та після вимушеного переміщення, а також коментарі експертів. Розроблено концепцію документального фільму «Бердянськ: слова крізь тишу», проведено інтерв'ю з очевидцями окупації та експертками, здійснено виїзні зйомки, написано сценарій, створено тизер і додаткові промоматеріали, реалізовано монтаж та просування проєкту в соціальних мережах і онлайн-медіа, а також підготовлено документальний фільм до публікації на YouTube.

Ключові слова: документальний фільм, війна, Бердянськ, окупація, пропаганда, психологія.

65 с., 4 рис., 1 табл., 5 дод., 25 джерел.

ABSTRACT

Bielik H.R. Creating a Documentary: «Berdiansk: Words Through the Silence». Specialty 061 «Journalism». Vasyl Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2026.

This work serves as an explanatory note to the qualifying (bachelor's) thesis (media project), which presents the screenplay for the documentary film «Berdiansk: Words Through the Silence», dedicated to documenting eyewitness accounts of the Russian-Ukrainian war, specifically the occupation of the city of Berdiansk. The goal of the project is to develop a script for a documentary film based on the personal stories of Berdiansk residents. The project focuses on the collected testimonies and

experiences of Berdiansk's civilian population during the occupation and after forced displacement, as well as comments from experts. The concept for the documentary film «Berdiansk: Words Through the Silence», interviews were conducted with eyewitnesses to the occupation and experts, on-location filming was carried out, a script was written, a teaser and additional promotional materials were created, editing and promotion of the project on social media and online platforms were implemented, and the documentary film was prepared for publication on YouTube.

Keywords: documentary film, war, Berdiansk, occupation, propaganda, psychology.

65 pp., 4 figs, 1 tab., 5 app., 25 sources

Частина I

МЕДІАПРОЄКТ

КАРТКА МЕДІАПРОЄКТУ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

здобувачки вищої освіти ОС «Бакалавр»

спеціальності 061 Журналістика ОП «Журналістика»

Белік Ганни Романівни

(ПІБ здобувача)

Назва	Бердянськ: слова крізь тишу
Формат	Сценарій до документального фільму
Наповнення	Інтерв'ю з очевидцями окупації, коментарі експертів, архівні матеріали, художні кадри, тизер документального фільму, промоматеріал
Концепція медіапроєкту	Через особисті історії мешканців Бердянська показати життя в умовах російської окупації, інформаційний та психологічний тиск, спротив і досвід виїзду на підконтрольну територію України
Інструменти реалізації	Текстові редактори Word та Google Docs для написання сценаріїв та матеріалів; смартфон та камера для зйомки інтерв'ю та художніх вставок, мікрофон, штативи; програма для монтажу тизеру (Adobe PremierPro); графічне оформлення (Canva).
Цільова аудиторія	Українська аудиторія віком 18-45 років, внутрішньо переміщені особи, студенти журналістики, люди, які цікавляться темою російсько-української війни та документалістикою
Медіаплатформа (назва вебсайту / каналу поширення / соцмереж(и) / видання)	YouTube-канал онлайн-медіа I-VIN.INFO, Instagram, Facebook, TikTok

Посилання на медіапроект	Тизер: https://youtu.be/-NrOIZi2Or8?si=s4tlui7t0GR6ELqK Промоматеріал: https://i-vin.info/news/ya-vidkladala-zhittya-na-potim--istoriya-berdyanki-yaka-viyihala-z-okupaciyi---15350.html
QR-код на медіапроект	

Частина II

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ОПИС МЕДІАПРОЄКТУ	10
1.1. Характеристика концепції проєкту	10
1.2. Медіаринок та аудиторія.....	12
1.3. Контент-план	16
РОЗДІЛ 2 ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ... 19	
2.1. Середовище функціонування, формати контенту та технічні засоби виробництва	19
2.2. Інструменти оцінки ефективності реалізації.....	23
ВИСНОВКИ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	30
ДОДАТКИ.....	34

ВСТУП

Актуальність медіапроєкту. Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну у 2022 році спричинило тимчасову окупацію низки українських територій, зокрема міста Бердянськ Запорізької області [3]. В умовах окупації мешканці міста опинилися перед складними моральними, психологічними та соціальними викликами: тиском з боку окупаційної влади, інформаційною ізоляцією, пропагандистським впливом, загрозами безпеці та примусовими перевірками. Водночас значна частина людей була змушена залишити рідне місто й адаптуватися до життя на підконтрольній території України.

Актуальність зумовлена необхідністю документування української ідентичності міст на тимчасово окупованих територіях, мовного та культурного спротиву, особистих свідчень мешканців окупованих територій, збереження історичної пам'яті, дослідження механізмів впливу російської пропаганди на цивільне населення та психологічних аспектів впливу окупації на психіку людей, дослідження адаптації внутрішньо переміщених осіб на вже підконтрольних територіях України. У контексті інформаційної війни важливо фіксувати реальні історії очевидців, адже вони стають джерелом протидії маніпуляціям та спробам викривлення подій. Крім того, тема адаптації внутрішньо переміщених осіб залишається суспільно значущою, оскільки мільйони українців та українок пережили вимушене переселення й потребують підтримки та розуміння.

Проєкт реалізовано у вигляді сценарію документального фільму під назвою «Бердянськ: слова крізь тишу». Концепція назви передбачає символічний акцент: велика літера «Б» у слові «Бердянськ» підкреслює українську ідентичність міста як форму мовного та культурного спротиву.

Метою медіапроєкту є створення сценарної концепції документального фільму та низки промоматеріалів про нього. В ідеї документального фільму лежать особисті історії мешканців Бердянська. Сценарій розкриває досвід життя в умовах російської окупації, механізми інформаційного та психологічного

впливу окупаційної влади, способи активного й пасивного спротиву, а також труднощі адаптації після виїзду на підконтрольну територію України.

Основні завдання медіапроєкту:

- зібрати та зафіксувати особисті свідчення мешканців Бердянська, які пережили російську окупацію та змушений переїзд на підконтрольну територію;
- описати механізми, які використовують для поширення пропаганди на ТОТ;
- показати вплив російської окупації на психіку цивільного населення міста;
- розробити сценарій на основі свідчень та коментарів експертів;
- створити інформаційну кампанію для просування документального фільму на різних онлайн-платформах та соціальних мережах.

Об'єктом є свідчення та досвід цивільного населення Бердянська в умовах окупації та після вимушеного переміщення, а також коментарі експертів.

Предметом медіапроєкту є сценарій та матеріали документального фільму «Бердянськ: слова крізь тишу».

Практичне та теоретичне значення кваліфікаційної роботи

Проєкт і зокрема його концептуальна основа мають теоретичне значення для дослідників сучасної російсько-української війни. Також медіапроєкт буде корисним для аналізу та вивчення в рамках дисциплін «Журналістика конфлікту» та «Зображальна журналістика».

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає в тому, що в ній передано досвід роботи з джерелами, що перебували на окупованих територіях. Також проєкт демонструє наскільки важливо порушувати питання життя на окупованих територіях, адже особисті свідчення очевидців допомагають фіксувати реальний досвід людей під час війни, протидіяти російській пропаганді та зберігати історичну пам'ять.

Апробація результатів роботи над проєктом. Робота апробована на IV Всеукраїнській науково-практичній конференції для молодих учених «Українські та світові медіа під час повномасштабного вторгнення рф: нові вимоги та виклики» із тезами доповіді: Белік Г.Р., Родигін К.М. Роль візуальної

журналістики в документуванні російсько-української війни: порівняльний аналіз «20 днів у Маріуполі» та «Маріуполь. Невтрачена надія». *Українські та світові медіа під час повномасштабного вторгнення рф: нові вимоги та виклики. Збірник матеріалів IV Всеукраїнській науково-практичній конференції для молодих учених*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2026. С. 132-135.

У межах промокампанії проєкту створено та опубліковано (у співавторстві) матеріал англійською мовою в онлайн-виданні Mahabahu (Індія). ««I put my life on hold» - the story of a woman from Berdiansk who fled the occupation». *Mahabahu*. April 11, 2026.

Також авторка бакалаврської роботи є членкинею наукового гуртка «Візуальний контент медіа: теорія та практика» при кафедрі журналістики та соціальних комунікацій ДонНУ імені Василя Стуса з 2023 року по цей час (травень 2026 року).

У межах роботи гуртка також були створені декілька наукових тез:

1. Белік Г., Родигін К. Створення візуального контенту за допомогою штучного інтелекту як виклик для сучасних медіа. *III Міжнародна науково-практична конференція «Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень»* м. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024 р. С. 267-269.

2. Белік Г., Родигін К. Етичний аспект створення візуального контенту за допомогою ШІ для сторітелінгу під час війни. *III Всеукраїнська наукова конференція для молодих учених «Українські та світові медіа за часів повномасштабного вторгнення рф: нові вимоги та виклики»*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2025 р. С. 36-38.

Структура кваліфікаційної роботи. Пояснювальна записка до медіапроєкту складається зі вступу, основної частини, що включає два розділи, висновків, списку використаних джерел та двох додатків. Загальна кількість сторінок – 65, перелік використаних джерел містить 24 найменування.

РОЗДІЛ 1

ОПИС МЕДІАПРОЄКТУ

1.1. Характеристика концепції проєкту

Бакалаврський проєкт реалізовано у форматі створення сценарію документального фільму з назвою «Бердянськ: слова крізь тишу». Це журналістський медіапроєкт, створений у форматі сценарної розробки документального фільму для подальшого розміщення на YouTube-каналі регіонального вінницького онлайн-медіа I-VIN.INFO. Формат (документальний фільм) обрано як найбільш доцільний для глибокого, емоційного та достовірного висвітлення теми життя українців та українок в умовах тимчасової окупації. Адже, за словами українського та німецького актору театру і кіно Сергія Калантая, «українське кіно виконує важливу місію на міжнародній арені, поширюючи правду про російсько-українську війну, а також наголошуючи на важливості збереження та популяризації української культури» [8].

В основі сценарію лежать реальні свідчення мешканців Бердянська, які жили в умовах окупації, а згодом були змушені виїхати на підконтрольну територію України. Водночас фільм підсилюють коментарі експертів з тематики психології та російської пропаганди.

Проєкт має суспільно важливий характер, адже не лише документує досвід людей, а й фіксує історичні свідчення про події сучасної російсько-української війни з початку повномасштабного вторгнення (2022 року). Стрічка поєднує елементи журналістського розслідування, соціальної документалістики та сторітелінгу.

Головна ідея сценарію полягає у тому, щоб через особисті історії показати незламність українців, які навіть під тиском окупаційної російської влади зберігають національну ідентичність, мову, власні переконання та прагнення до свободи й української перемоги. До прикладу, основою стали три історії очевидців: чоловік, що чинив активний спротив через партизанство, дівчина, яка

чинила «пасивний» спротив, який обмежується стінами власного будинка. Також містить свідчення журналістки, яка розповіла, як вона пережила досвід захоплення медійного майданчику (її редакції) під час окупації.

Водночас проєкт змальовує, як функціонує система пропаганди та психологічного тиску на тимчасового окупованих територіях, а також як люди проходять шлях внутрішнього відновлення після вимушеного переселення та з якими викликами зіштовхуються під час адаптації в новому місці.

Тематика та змістове наповнення. Основною темою проєкту є життя мешканців Бердянська під час російської окупації та після виїзду з неї. Через особисті історії героїв розкриваються такі виклики: моральні, психологічні та соціальні, з якими зіткнулися українці. В основу лягли такі ключові тематичні напрями:

- початок окупації та зміни у повсякденному житті міста;
- інформаційний тиск, пропаганда та маніпуляції окупаційної влади;
- активний і пасивний спротив місцевого населення;
- досвід допитів, перевірок і загроз з боку силових структур рф;
- збереження української мови, культури та національної самоідентифікації в умовах небезпеки;
- психологічні наслідки життя в окупації;
- труднощі виїзду через територію Росії та інших країн;
- адаптація внутрішньо переміщених осіб на підконтрольній території України;
- роль журналістики та волонтерства в кризових умовах.

Змістове наповнення побудоване на поєднанні кількох форматів контенту: анонімні інтерв'ю з героями, експертні коментарі, архівні матеріали, відзняті відеовставки в місті Запоріжжі, як художнє візуальне рішення.

Унікальність проєкту. Унікальність бакалаврського проєкту полягає насамперед у локалізованому та персоналізованому підході до висвітлення теми окупації саме міста Бердянська. Особливу цінність проєкту становить і те, що станом на сьогодні тема тимчасової окупації Бердянська ще не була повноцінно

представлена у форматі окремого документального фільму, як-от про Маріуполь. Саме тому робота набуває важливого суспільного та історико-документального значення. Крім цього, на відміну від новинних сюжетів (які переважно фокусуються на оперативній інформації) кваліфікаційна робота глибоко занурюється у внутрішній світ свідків, їхні переживання, страхи, способи виживання та збереження себе як українців.

Важливою рисою проєкту є поєднання документального свідчення з експертною аналітикою. Коментарі фахівчинь із медіа та психології допоможуть глядачам осмислювати побачене з професійної точки зору: як працює пропаганда, чому окупанти знищують український інформаційний простір на захоплених територіях та які психологічні наслідки має життя під тиском.

Новаторським є й концептуальне оформлення назви. Велика літера «Б» у слові «Бердянськ» навмисно акцентує українську мовну природу міста, оскільки в російському написанні назви міста літера «Б» відсутня. Це перетворює назву на символ мовного та культурного спротиву русифікації.

Суспільна цінність проєкту полягає у документуванні воєнного досвіду українців для майбутніх поколінь, збереженні історичної пам'яті та формуванні стійкості до ворожих маніпуляцій. Для внутрішньо переміщених осіб фільм може стати формою репрезентації їхнього досвіду та сигналом того, що їхній голос почутий. Для журналістської спільноти – прикладом етичної та соціально відповідальної документалістики під час сучасної російсько-української війни.

Отже, проєкт вирізняється локалізацією на місті Бердянськ, актуальністю теми, глибиною людських історій, поєднанням емоційного та аналітичного підходів, виразною символікою та суспільною значущістю.

1.2. Медіаринок та аудиторія

Якщо розглядати українське медіасередовище у контексті документування російсько-української війни, то можна побачити активний розвиток документалістики. Так, після початку повномасштабного вторгнення в 2022 році значна кількість українських медіа, журналістів і режисерів почали створювати

документальні проєкти. Вони присвячені війні, окупації, воєнним злочинам, досвіду цивільного населення та спротиву українців. Такі роботи стали важливим інструментом фіксації історичних подій, протидії російській пропаганді та формування колективної пам'яті.

Прикладом цього є документальні фільми про облогу Маріуполя. Один із прикладів є «20 днів у Маріуполі» від режисера Мстислава Чернова [22]. Стрічка побудована на реальних кадрах, знятих командою журналістів під час блокади міста Маріуполь. За допомогою камери журналісти задокументували події, що відбувалися в перші дні облоги міста армією РФ.

Документальний фільм «Маріуполь. Невтрачена надія» від режисера Максима Литвинова демонструє інший спосіб документування окупації українського міста [9]. Фільм акцентує увагу на людських історіях та спогадах тих, хто вижив. У стрічці поєднали архівні кадри із інтерв'ю. Водночас доповнили матеріал художніми елементами. До прикладу, закадровий голос читає блокадний щоденник маріупольської журналістки Надії Сухорукової та створення картин за тематикою Маріуполя.

В інформаційному просторі є й документальний проєкт від «Суспільного Культура» – «Буча 22» [5]. Це розслідування команди Суспільного про двох братів із сім'ями та їхніх батьків. Матеріал розповідає про те, як братам вдруге довелося тікати від російських загарбників у місті Буча.

«Йди за мною» – документальний фільм Любомира Левицького [14]. Стрічка розповідає реальну історію від особи військових під час запеклих боїв під Ізюмом. У фільмі використали свідчення українських військових 93-ї бригади «Холодний Яр», кадри з дронів та художній підхід до документалістики.

Таким чином серед потенційних партнерів бакалаврського проєкту можна виокремити українські онлайн-медіа, які займаються документуванням воєнних злочинів і свідчень очевидців війни. Потенційними партнерами для поширення чи популяризації стрічки можуть бути Суспільне або Ukraïner. Окрім цього, громадські ініціативи, пов'язані з підтримкою внутрішньо переміщених осіб та

збереженням історичної пам'яті. Їхньою сильною стороною є широка аудиторія, довіра до бренду та досвід роботи з суспільно важливими темами.

На тлі вже наявних українських документальних проєктів фільм «Бердянськ: слова крізь тишу» у подальшому зможе зайняти окреме місце завдяки локалізованому фокусу саме на Бердянську. Важливо, що про це місто наразі майже відсутні окремі повнометражні документальні стрічки. На відміну від багатьох робіт, що концентруються переважно на бойових діях або масштабних трагедіях, в основу написання сценарію ліг акцент саме на щоденному житті цивільного населення в умовах окупації, способах збереження української ідентичності, психологічному стані людей та труднощах адаптації після виїзду бердянця та бердянок.

Фільм не лише документує свідчення про окупацію, а й намагається пояснити її вплив на людей. Це дозволяє проєкту зайняти нішу соціально орієнтованої документалістики, яка поєднує журналістське документування, аналітику та емоційний сторітелінг.

Сценарій документального фільму був прописаний так, щоб охопити широку та багатосегментну аудиторію. Проте, насамперед орієнтований на внутрішньо переміщених українців та українок, зокрема бердянців та бердянок, які самі пережили вимушений переїзд або мають подібний досвід втрати домівки, адаптації та пошуку нового місця на підконтрольних територіях України. Для цієї категорії фільм може виконувати не лише інформаційну, а й підтримувальну функцію, адже показує, що їхні переживання є важливими та почутими.

Додатково, зважаючи на вибраних героїв для створення фільму, основною цільовою аудиторією є українці та українки, які активно цікавляться темами війни, окупації, прав людини, інформаційної безпеки та сучасної української історії. Із демографічного погляду це переважно мешканці міст або обласних центрів України. Вони прагнуть краще зрозуміти реалії життя людей в окупації, усвідомити наслідки війни для суспільства та побачити не лише офіційні новини, а й особисті історії тих, хто пережив окупацію. Для них важливими є теми

української ідентичності, свободи слова, культурного спротиву та збереження історичної пам'яті.

Поведінкові особливості цільової аудиторії пов'язані з активним використанням цифрових медіа. Основною платформою для споживання відеоконтенту є YouTube, де молодь, до прикладу, регулярно переглядає розважальний контент. Також аудиторія активно користується Telegram, Instagram та TikTok, де стежить за новинами, суспільно-політичними темами та діяльністю незалежних медіа.

Важливо окремо наголосити, що й обраний майданчик є поширеним серед різновікової категорії українців. Таким чином YouTube став корисним та зручним майданчиком для охоплення більшої та ширшої аудиторії. Крім того, розміщення фільму на цифровій платформі створює умови для його подальшого використання в освітніх, наукових та журналістських цілях.

Окремий сегмент медіапроєкту становить журналістська та медійна спільнота. Для журналістів та документалістів створений фільм може слугувати прикладом роботи з чутливими темами, етичного висвітлення травматичного досвіду та використання документального сторітелінгу в умовах війни.

Також проєкт орієнтований на студентів спеціальності «Журналістики». Матеріали стрічки можуть бути використані як навчальний кейс для вивчення воєнної журналістики та сучасної документалістики в умовах війни. Додатково на основі фільму можуть бути розроблені методичні матеріали для створення документальних фільмів журналістами в часи війни.

1.3. Контент-план

Розроблений контент-план представлено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Контент-план медіапроєкту

Дата	Тема / назва матеріалу / заходу	Формат / жанр	Результат (виконано)
Вересень 2025	Розробка концепції	Підготовчий етап: брейншторминг, аналіз теми	Сформована основна ідея фільму, визначення тематики, структури, візуального стилю та ключових меседжів проєкту + пошук фінансування
Вересень 2025	Пошук героїв та встановлення контакту з очевидцями окупації	Комунікація з потенційними героями, онлайн-спілкування	Пошук цивільних героїв та експертів, отримання попередньої згоди на участь у фільмі
Жовтень 2025	Підготовка до інтерв'ю	Журналістська підготовка	Розроблені питання для інтерв'ю, визначені локації та формат зйомок
Жовтень 2025	Зйомка інтерв'ю з очевидцем, який прожив у окупації два роки	Відеоінтерв'ю (анонімний формат)	Отримання свідчень про життя в окупації
Жовтень 2025	Інтерв'ю з журналісткою з Бердянська	Відеоінтерв'ю (анонімний формат)	Отримання свідчень про захоплення медійного майданчику в умовах окупації
Жовтень 2025	Інтерв'ю з медіаексперткою Наталією Стеблиною	Експертне відеоінтерв'ю	Пояснення механізмів російської пропаганди та інформаційного впливу в окупації
Жовтень 2025	Інтерв'ю з психологинєю Галиною Бурковською	Експертне відеоінтерв'ю	Отримання коментарів про психологічний вплив окупації та адаптацію ВПО

Дата	Тема / назва матеріалу / заходу	Формат / жанр	Результат (виконано)
Жовтень 2025	Виїзні зйомки в інше місто (Запоріжжя)	Виїзне відеоінтерв'ю зі студенткою (анонімний формат) + відеозйомка для перебівок	Отримання особистої історії про навчання в окупації, збереження української мови та самостійний виїзд із міста. + Створення кадрів, які допоможуть передати емоційний стан героїв та художньо підсилити документальний матеріал
Листопад-Квітень (2025-2026)	Написання сценарію документального фільму	Сценарна робота	Створення повної структури фільму +внесення корективів за порханнями героїв фільму
Листопад 2025	Створення тизеру документального фільму	Короткий промовідеоролик	Підготовка тизеру для анонсу проєкту та привернення уваги аудиторії
Грудень 2025	Публікація тизеру	YouTube та TikTok	Початок інформаційної кампанії та залучення аудиторії до перегляду майбутнього фільму
Квітень 2026	Додатковий матеріал – інтерв'ю з очевидцею окупації	Інтерв'ю	Додаткове просування тизеру та привернення уваги до теми документального фільму
Квітень-травень 2026	Монтаж документального фільму	Відеомонтаж	Формування початкової версії фільму, поєднання інтерв'ю, архівних кадрів, звуку та перебівок

Дата	Тема / назва матеріалу / заходу	Формат / жанр	Результат (виконано)
Травень 2026	Фінальний монтаж та постпродакшн	Фінальна обробка відео	Робота над фінальною версією стрічки
Червень 2026	Демонстрація документального фільму	Публічна прем'єра фільму	Презентація фільму аудиторії, отримання перших відгуків
Червень 2026	Публікація фільму «Бердянськ: слова крізь тишу»	YouTube-прем'єра	Вихід документального фільму у відкритий доступ та поширення серед української аудиторії

РОЗДІЛ 2

ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ

2.1. Середовище функціонування, формати контенту та технічні засоби виробництва

Сценарій документального фільму «Бердянськ: слова крізь тишу» створений для жанру документалістики, орієнтований насамперед на цифрове середовище. Основною платформою для подальшого розміщення та поширення фільму обрано YouTube-канал онлайн-медіа I-VIN.INFO. За результатами дослідження gemiusAudience за березень 2025 року про використання соціальних мереж в Україні загалом та різними віковими групами зокрема, YouTube очолив рейтинг популярності серед українських користувачів [12]. Зокрема в дослідженні наголосили, що проведений час на YouTube розподіляється найбільш рівномірно: 37% – молода аудиторія, 31% – середня і 32% старша вікові групи» [12]. Тож, платформа дозволяє забезпечити широкий доступ аудиторії до матеріалу, зручний перегляд на різних пристроях та можливість довготривалого зберігання контенту у відкритому доступі.

Крім основної публікації на YouTube, подальший готовий фільм також зможе бути адаптований для поширення у соціальних мережах, зокрема Instagram, Facebook та Telegram. Для цього були передбачені додаткові формати контенту: тизер, а також текстові анонси та промоматеріали. Таке мультимедійне поширення дозволяє залучати різні сегменти аудиторії та підвищувати впізнаваність документального фільму. Важливою перевагою онлайн-платформ є також можливість взаємодії з глядачами через коментарі, поширення та рекомендаційні алгоритми.

Основною проекту є сценарій документального фільму. Його створення відбувалося поетапно: спочатку здійснювався пошук і відбір героїв, які могли поділитися власним досвідом життя в окупації та після виїзду. Паралельно проводився аналіз уже наявних інтерв'ю та документальних матеріалів на подібну тематику, щоб визначити ключові акценти майбутнього сценарію.

Таким чином, до розробки документального проєкту була залучена команда онлайн-медіа I-VIN.INFO. Оператор Павло Тептюк здійснював зйомку двох анонімних інтерв'ю, двох експертних коментарів, а також сцен для тизеру майбутнього фільму. До роботи над проєктом також долучилися головна редакторка Тетяна Щербатюк та генеральна директорка Світлана Пустовіт, які брали участь у координації роботи, редакційному супроводі та обговоренні структури майбутнього сценарію. Для допомоги у просуванні матеріалів у соціальних мережах до команди долучилася кореспондентка Єлизавета Гуменюк.

Авторка медіапроєкту відповідала за розробку ідеї та концепції сценарію, пошук героїв, підготовку до інтерв'ю, збір інформації та консультації з психологами щодо коректної комунікації з людьми, які пережили окупацію. Також авторка виконувала режисерську роботу під час запису анонімних інтерв'ю та експертних коментарів, здійснювала операторську роботу під час виїзних зйомок у Запоріжжі, де були зняті художні відеовставки та одне анонімне інтерв'ю, а також безпосередньо займалася написанням сценарію документального фільму разом із кореспондентом медіа Степаном Вігером та під проводом головної редакторки.

Інтерв'ю з очевидцями та експертками, що стали основою майбутнього сценарію. Виїзні зйомки та збір додаткових відеоматеріалів, зокрема художніх кадрів і візуальних перебивок у місті Запоріжжя, які мали посилити емоційне сприйняття історій. Безпосереднє написання сценарію здійснювалося вже після збору всіх матеріалів у співпраці з головною редакторкою онлайн медіа I-VIN.INFO та кореспондентом, із постійним уточненням структури та акцентів відповідно до реальних історій героїв і отриманого відеоряду. Основний акцент сценарію зроблено на послідовному розкритті досвіду життя в окупації через блоки: від перших днів вторгнення до виїзду та адаптації, а також на протиставленні відкритого й прихованого спротиву, інформаційного тиску та особистих трансформацій героїв.

Відеоматеріал, закладений у сценарії, побудований на поєднанні кількох форматів: інтерв'ю з очевидцями окупації, експертних коментарів, художніх кадрів, архівних матеріалів та закадрового тексту. Така структура дозволяє не лише інформувати аудиторію, а й створювати емоційне занурення в тему.

Особливу увагу під час створення було приділено візуальному стилю та художньому оформленню. Концепція стрічки продумана на стриманій кольоровій палітрі, приглушеному освітленні та емоційній атмосфері кадру, що відповідає тематиці окупації та психологічного напруження. Анонімні інтерв'ю героїв були зняті із використанням художніх прийомів приховування особистості: контрового світла, силуетної зйомки, затемнення обличчя та зміни голосу. Такі рішення виконують першочергово безпекову функцію.

Наприклад, інтерв'ю з чоловіком, який прожив в окупації два роки, було знято у затемненому приміщенні, де глядач бачить лише силует героя. Джерело світла розташоване позаду респондента, що створює драматичний візуальний ефект та підсилює атмосферу напруги. Інтерв'ю зі студенткою знімалося у виїзному форматі на березі річки – героїня стоїть спиною до камери.

Важливою частиною проекту стали художні відеовставки та атмосферні кадри, зняті в місті Запоріжжя. Через неможливість працювати безпосередньо в окупованому Бердянську виникла потреба у створенні художньої інтерпретації простору та емоційного стану героїв. Для цього використовувалися кадри порожніх вулиць, річки з імітацією моря, неба, деталей міського середовища, руху людей, дороги та інших символічних елементів. Такі художні відеоставки допоможуть створити цілісну драматургію фільму та забезпечать плавний монтаж між інтерв'ю.

Фірмовий стиль проекту також простежується у графічному оформленні. Для титрів та текстових вставок використовується стриманий мінімалістичний шрифт Tekstur без надмірної кількості графічних елементів. Основний акцент зроблено на читабельності тексту та емоційному сприйнятті матеріалу.

Для промоції майбутнього документального фільму було створено тизер. Його основною метою стало привернення уваги аудиторії до теми окупації

Бердянська та зацікавлення майбутньою прем'єрою. Під час його створення значна увага приділялася монтажу та редагуванню матеріалу. Монтажна структура тизеру будувалася на поєднанні емоційних фрагментів із анонімних інтерв'ю та коментарів експертів, кадрів із Запоріжжя, що дозволило сформувати загальний настрій майбутнього фільму. Особливу увагу приділено ритму монтажу: у драматичних моментах використано повільні переходи, довші плани та стриману динаміку для підсилення емоційного впливу.

Якість відеоконтенту відповідає сучасним стандартам цифрового середовища. Інтерв'ю знімалися на кінокамеру Sony FX30 із використанням петличних мікрофонів DJI Mic Wireless Microphone Kit. Додатково використовувався LED-світильник для зйомки в темному приміщенні. Для виїзних зйомок у місті Запоріжжя застосовували методи мобільної журналістики. Себто, одне анонімне інтерв'ю та художні відеовставки були зняті на мобільний телефон Samsung Galaxy S26 Ultra, із використанням бездротового мікрофона петличного та штативу для телефону. Усі відеоматеріали знімалися в форматі Full HD з роздільною здатністю 1920×1080. Це забезпечує достатню якість зображення для публікації на YouTube та адаптації під соціальні мережі. Для героїв додатково буде застосована зміна голосу з метою анонімності та безпеки.

Основним програмним забезпеченням для монтажу став відеоредактор Adobe Premiere Pro, у якому здійснювалися монтаж відео, синхронізація звуку, кольорокорекція, робота з титрами та експорт готового матеріалу. Для обробки звуку та корекції голосу використовувалися вбудовані аудіоінструменти програми.

Для створення графічних елементів, обкладинки фільму, тизеру та промоматеріалів використовувався графічний редактор Canva, який дозволив розробити візуальний стиль проєкту та адаптувати матеріали під різні соціальні мережі.

Написання сценарію, підготовка інтерв'ю та структуризація матеріалу здійснювалися за допомогою текстових редакторів Microsoft Word та Google

Docs, що забезпечило можливість редагування та систематизації інформації на різних етапах роботи.

Послідовність створення сценарію складалася з кількох етапів: розробка ідеї та концепції, пошук героїв, підготовка до інтерв'ю, проведення зйомок, збір додаткових матеріалів, написання фінального сценарію, монтаж, створення тизеру та промоконтенту, фінальний монтаж і публікація фільму на цифрових платформах. Кожен із цих етапів є важливими для формування цілісного документального продукту та забезпечення його якісного технічного й художнього виконання.

2.2. Інструменти оцінки ефективності реалізації

Для оцінки ефективності реалізації медіапроєкту «Бердянськ: слова крізь тишу» використовувалися інструменти взаємодії з аудиторією, аналітичні сервіси цифрових платформ та показники залученості користувачів. Оскільки документальний фільм станом на травень 2026 року перебуває на етапі фінального монтажу, аналіз реакції аудиторії здійснювався переважно на основі опублікованого тизеру та промоматеріалів. Саме цифрові інструменти дозволили простежити реакцію аудиторії, визначити рівень зацікавленості темою та оцінити суспільний резонанс матеріалів.

Одним із ключових етапів оцінки ефективності стало просування тизеру документального фільму та додаткового інтерв'ю з очевидцею окупації, які були опубліковані на платформі онлайн-медіа I-VIN.INFO та в соціальних мережах. Окремо інтерв'ю з очевидцею ««I put my life on hold» - the story of a woman from Berdiansk who fled the occupation» було поширене й іноземним виданням Mahabahu.com (онлайн-журнал в Індії із колекцією преміальних статей і публікацій на ассамській та англійській мовах з культурною основою та сучасним мисленням). Матеріал було перекладено авторкою з української мови на англійську з використанням онлайн-перекладача DeepL Translator і з подальшим редагуванням [25]. Це дозволило розширити аудиторію проєкту та привернути увагу до теми окупації Бердянська за межами України (див. рис.2.1).

Home News >

UKRAINE: “I put my life on hold”- the story of a woman from Berdiansk who fled the occupation

Ukraine

by Editor — April 11, 2026 In News, Ukraine, World Reading Time: 14 mins read

0

Рисунок 2.1. – Скриншот-демонстрація опублікованого інтерв'ю на ресурсі онлайн журналу

Основними платформами для взаємодії з аудиторією стали YouTube, Instagram, Facebook, Telegram та сайт онлайн-медіа I-VIN.INFO. Саме через ці ресурси глядачі мали можливість переглядати тизер, окремі відеоматеріали та у майбутньому сам документальний фільм.

На платформі YouTube основними інструментами взаємодії стали:

- коментарі під відео;
- вподобання (лайки);
- поширення відео;
- функція підписки на канал;
- збереження відео у плейлисти.

Одним із ключових етапів просування проєкту стала публікація тизеру документального фільму «Бердянськ: слова крізь тишу» на YouTube-каналі онлайн-медіа I-VIN.INFO. Тизер виконував функцію первинного ознайомлення

аудиторії з темою майбутнього фільму та привернення уваги до історій мешканців окупованого Бердянська.

Станом на момент аналізу (27 травня 2026 р.) тизер отримав на YouTube:

- 359 переглядів;
- 17 вподобань;
- 3 коментарі (див. рис. 2.2).

Рисунок 2.2. – Скриншот-демонстрація охоплень тизера на YouTube
Станом на момент аналізу (27 травня 2026 р.) тизер отримав на TikTok:

- 608 переглядів;
- 4 коментарі;
- 9 поширень;
- 30 вподобань (рис. 2.3.).

Рисунок 2.3. – Скриншот-демонстрація охоплень тизера на TikTok

Ці показники свідчать про зацікавленість аудиторії темою документального фільму та готовність взаємодіяти з контентом. Особливо важливим є рівень залученості глядачів через коментарі, адже саме вони демонструють емоційну реакцію аудиторії та її готовність до обговорення теми окупації, внутрішнього спротиву та досвіду переселенців.

Крім кількісних показників, важливу роль відіграли й якісні результати взаємодії з аудиторією. Частина користувачів залишала коментарі зі словами підтримки медіа за висвітлення важливої теми. Це свідчить про те, що проєкт виконав інформаційну функцію.

Додатковим показником ефективності стало те, що окремий матеріал-інтерв'ю з очевидцею окупації був поширений не лише українським онлайн-медіа, а й іноземним виданням. Це дозволило привернути увагу міжнародної аудиторії до теми окупації Бердянська та досвіду українців, які пережили життя під контролем російської влади. Додатково матеріал також поширював ВОГО «Волинський прес-клуб» на своїй Facebook-сторінці. Де допис набрав 15 вподобань, 5 коментарів та одне поширення (див. рис. 2.4).

Отримані результати демонструють, що документальний проєкт має потенціал для подальшого поширення та суспільного обговорення. Аналіз взаємодії аудиторії підтверджує актуальність тематики фільму та зацікавленість глядачів у документальному контенті, який висвітлює реальні історії людей в умовах війни.

Ми щасливі, що ми виїхали? Насправді – ні. Або Що не так із "чуйними" питаннями до ВПО на кшталт "Сумуєш за домом? То чого не поїдеш?"

В українському суспільстві давно настав час для відвертих розмов про чутливу комунікацію з людьми, які втратили дім через війну. Про те, чому знецінення досвіду, навіть несвідоме, навіть ніби з добрими намірами – частина ширшої проблеми ставлення до внутрішньо переміщених осіб.

На основі реальної історії бердянки, яка втратила дім через російську окупацію, I-VIN.info розповідає не лише про втрату дому і вимушений виїзд, а й про те, як слова можуть ранити, навіть тоді, коли ми щиро хочемо підтримати. І які це слова (хоча перелік невичерпний)

Авторки матеріалу – Ганна Белік і Тетяна Щербатюк – звертають увагу на те, що гідність, повага до пережитого і право бути почутими без знецінення – так само важливі, як і фізична безпека (лінк у коментарі).

Матеріал створено у співпраці з Волинським прес-клубом у межах субгранту, наданого Center for Civil Liberties / Центр громадянських свобод

Рисунок 2.4. – Скріншот-демонстрація допису

ВИСНОВКИ

У результаті роботи було створено бакалаврський медіапроект – сценарій, тизер та промоматеріал до документального фільму «Бердянськ: слова крізь тишу».

Під час реалізації медіапроекту було виконано поставлені завдання. Зокрема, вдалося зібрати та зафіксувати особисті історії мешканців Бердянська, які пережили окупацію та вимушене переселення. У межах проекту було проведено інтерв'ю з цивільними героями та експертками, які допомогли розкрити тему не лише через емоційний досвід людей, а й через професійний аналіз пропаганди та психологічних наслідків війни.

У процесі створення було досліджено особливості функціонування російської пропаганди в умовах окупації, її вплив на цивільне населення та способи інформаційного тиску. Водночас проект показав, що навіть у кризових умовах українці продовжують зберігати власну ідентичність, мову та проукраїнську позицію. Особливу увагу приділено темі активного та пасивного спротиву мешканців окупованого міста.

Під час роботи над проектом були використані інструменти сучасної документалістики та цифрової журналістики. Було реалізовано відеозйомку інтерв'ю на різну техніку, виїзні художні зйомки, створено тизер документального фільму та додаткові промоматеріали для соціальних мереж і онлайн-медіа. Окремий матеріал-інтерв'ю з очевидцею окупації був поширений не лише українським медіа, а й іноземним виданням, що дозволило розширити аудиторію проекту та привернути міжнародну увагу до теми окупації Бердянська.

У межах реалізації медіапроекту було також проаналізовано сучасний український медіаринок документалістики, присвяченої російсько-українській війні. Це дозволило визначити місце майбутнього фільму «Бердянськ: слова крізь тишу» серед інших документальних робіт. Унікальність проекту полягає у

локалізованому фокусі саме на місті Бердянськ, яке досі недостатньо представлене у форматі окремих документальних стрічок.

Під час створення фільму було враховано технічні, художні та етичні аспекти роботи з чутливими темами. Анонімний формат окремих інтерв'ю, використання художніх візуальних вставок, стилістики та стриманого графічного оформлення дозволили посилити емоційний вплив матеріалу та водночас забезпечити безпеку героїв.

Результати аналізу взаємодії з аудиторією засвідчили актуальність тематики проєкту та зацікавленість глядачів документальним контентом про життя українців в окупації. Тизер документального фільму отримав перегляди, коментарі та позитивні реакції аудиторії, що свідчить про суспільний запит на подібні медіапроєкти. Відгуки глядачів підтвердили, що фільм виконує не лише інформаційну, а й емоційну та соціальну функцію, допомагаючи привертати увагу до досвіду внутрішньо переміщених осіб та мешканців окупованих територій.

Практичне значення медіапроєкту полягає у можливості подальшого використання фільму в журналістській діяльності, освітньому процесі, дослідженнях медіа та комунікацій, а також у документуванні свідчень очевидців російсько-української війни. Матеріали проєкту можуть бути корисними для вивчення дисциплін «Журналістика конфлікту», «Візуальна журналістика» та «Документалістика».

Перспективи проєкту полягають у розширенні теми через створення нових матеріалів про життя мешканців тимчасово окупованих територій, продовженні документування свідчень очевидців війни та поширенні фільму на інших медіаплатформах і фестивалях документального кіно. Крім того, проєкт може стати основою для подальших журналістських та наукових досліджень, пов'язаних із темами окупації, інформаційної війни та психологічних наслідків вимушеного переселення.

Отже, у процесі роботи вдалося досягти поставленої мети, реалізувати документальний медіапроєкт та створити суспільно важливий продукт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Апостолова Л, Власова Т. Документальне кіно (не) має бути пропагандою? *Детектор медіа*. 07.09.2020. URL: <https://detector.media/infospace/article/180352/2020-09-07-dokumentalne-kino-ne-maie-but-y-propagandoyu/> (дата звернення: 13.11.2025)
2. Балашова О. Як війну зображають у кіно й літературі. *Ukrainer*. 20.09.2024. URL: <https://www.ukrainer.net/viyna-kino-literatura/> (дата звернення 10.09.2026)
3. Бахурська Р. Інтерв'ю як телевізійний жанр: мовностилістичні засоби. *Теле- та радіожурналістика*. 2016. Вип. 15. С. 224-231.
4. Бердянська міська територіальна громада. URL: <https://brd.gov.ua/search/news?month=1&page=7> (дата звернення: 10.09.2025).
5. Буча 22 – військові РФ розстріляли сім'ю в Бучі | Розслідування Суспільного. *Video Суспільне Новини/ YouTube*. 24.02.2023. URL: https://youtu.be/-RXf6REnoSs?si=F_61zPgyGoDGMQer
6. Вселюбська С. Шість типів документального кіно за Біллом Ніколсом. *Сенсор*. 04.03.2024. URL: <https://sensormedia.com.ua/cinema/shist-typiv-dokumentalnoho-kino-za-billom-nikolsom/> (дата звернення: 10.09.2025)
7. Дячук К. Окупанти звели в Бердянську 100-метрову телевежу для пропаганди. *Інститут масової інформації*. 11.09.2025. URL: <https://imi.org.ua/news/okupanty-zvely-u-berdyansku-100-metrovu-televezhu-dlya-propagandy> (дата звернення: 15.09.2025).
8. Калантай С. Трансформація українського кінематографа в умовах сучасних суспільно-політичних викликів. *Культурологічний альманах*, 2024 Вип. 4. С. 399-407. URL: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.4.49> (дата звернення: 26.02.2026).
9. Маріуполь. Невтрачена надія | Документальний фільм. *Video NV / YouTube*. 22.08.2022. URL: <https://youtu.be/q05wJtU6uEs?si=q0Q3S4awYQXGSigo> (дата звернення 20.04.2026).

10. «Найскладнішим було питання «коли це закінчиться?»» — дитяча психологиня про пережиту окупацію. *Рубрика*. 05.01.2023. URL: <https://rubryka.com/article/dytyacha-psyhologynya/> (дата звернення: 22.09.2025)
11. Нановська В. Що треба знати про ВПО, аби писати про них доречно: чек-лист порад для журналістів. *Медіамейкер*. 20.10.2023. URL: <https://mediamaker.me/shho-treba-znaty-pro-vpo-aby-pysaty-pro-nyh-dorechno-chek-lyst-porad-dlya-zhurnalistiv-5366/> (дата звернення: 11.09.2025).
12. Огляд соціальних мереж в Україні, березень 2025. 08.04.2025. *Gemius*. URL: <https://gemius.com/ua/%D0%B1%D0%BB%D0%BE%D0%B3/oglyad-socialnih-merezh-v-ukrayini-berezen-2025/> (21.04.2026)
13. Панкратова Л., Крат В. *Журналістська діяльність в умовах конфлікту Партнери цифрового правозахисту*, 2017. URL: <https://irrp.org.ua/wp-content/uploads/2017/09/ZHurnalistska-diyalnist-v-umovah-konfliktu.pdf> (дата звернення: 25.02.2026).
14. Прем'єра фільму «Йди за мною» Про безпрецедентну військову, рятувальну операцію дронами. SHOOT SHOOT / ЗНІМАЙ СТІЛЯЙ/ *YouTube*. 21.10.2022. URL: https://youtu.be/hYM13IYRMZs?si=g4tyd9_YY4wtU1Od
15. Приходько Н. Травми війни та культурні ідентичності: візуальні медіа в українському контексті. *Вісник Маріупольського державного університету*. 2024. Вип. 28. С. 109-118. URL: <https://visnyk.mu.edu.ua/index.php/culturology/article/view/238> (дата звернення: 26.02.2026).
16. «Просто переселенець»: як найбільша група постраждалих стала найменш помітною. *Бердянськ* 24. 06.11.2025. URL: <https://www.brd24.com/news/prosto-pereselenets-iak-naybilsha-hrupa-postrazhdalikh-stala-naymensh-pomitnoiu.html> (дата звернення: 20.09.2025).
17. Семеній А. О. Історичне кіно як елемент російсько-української війни. Магістерська робота. Спеціальність 032. «Історія та археологія», ОП «Публічна історія». Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. 73 с.

Електронний архів Донецького національного університету імені Василя Стуса.
URL: <https://jarch.donnu.edu.ua/article/view/13147> (дата звернення: 26.02.2026).

18. Хорольська В. «З вечора я їх ховав, а зранку воскрешав»: історія чоловіка з Бердянська, який пробув у полоні два місяці. *Bihus.info*. 18.07. 2022.
URL: <https://bihus.info/z-vechora-ya-yih-hovav-a-zranku-voskreshav-istoriya-cholovika-z-berdyanska-yakyj-probuva-u-poloni-dva-misyaczi/> (дата звернення: 10.09.2025).

19. Як війна впливає на психічне здоров'я. *Сайт Донецького обласного ЦКПХ*. 11.09.2025. URL: <https://dn.cdc.gov.ua/article/yak-vijna-vplyvaye-na-psyhichne-zdorov-ya/> (дата звернення: 13.11.2025)

20. Як діє кремлівська пропаганда на окупованих територіях України. *Центр протидії дезінформації*. 26.03.2024. URL: <https://cpd.gov.ua/articles/yak-diye-kremlivska-propaganda-na-okupovanyh-terytoriyah/> (дата звернення: 12.09.2025)

21. Як написати сценарій фільму як професіонал: простий покроковий посібник. *CapCut*. 16.04.2025. URL: <https://www.capcut.com/uk-ua/resource/how-to-write-a-film-script> (дата звернення: 13.11.2025)

22. 20 днів у Маріуполі | Документальний • 2023. *Київстар ТБ*. URL: <https://tv.kyivstar.ua/ua/movie/65de3f97b5f4696e6fcabdc-2023-20-dniv-u-mariupoli> (дата звернення 20.04.2026).

23. 7 документальних фільмів про війну в Україні, які має подивитися кожен. *Vogue*. 24.02. 2026. URL: <https://vogue.ua/article/culture/art/7-dokumentalnih-filmiv-pro-viynu-v-ukrajini-yaki-maye-podivitisya-kozhen-58436.html> (дата звернення: 25.02.2026).

24. Khardel R, Vyzdryk V. Cinema as a Tool for Influencing Historical Consciousness in Russian-Ukrainian Information Warfare. *Codrul Cosminului*. Vol. 26, Issue 2. 2020. P. 281-302. URL: http://www.atlas.usv.ro/www/codru_net/CC26/2/pdf/cinema.pdf (дата звернення: 26.02.2026).

25. UKRAINE: “I put my life on hold”- the story of a woman from Berdiansk who fled the occupation Copyright Powershift - All right reserved. *Mahabahu*. 11.04. 2026. URL: <https://mahabahu.com/ukraine-i-put-my-life-on-hold-the-story-of-a-woman/> (accessed on 12.04.2026).

ДОДАТКИ

Додаток А

Початковий проєкт сценарію

Тема: Досвід мешканців Бердянська в умовах російської окупації та після виїзду на підконтрольну територію України.

Ідея: Через особисті історії людей показати, як українці зберігають національну ідентичність попри тиск окупаційної влади, якими методами маніпуляцій користується ворог та як це впливає на психіку людей.

Хронометраж: 1 – 1,5 години.

Платформа: YouTube канал онлайн медіа I-VIN.INFO.

Аудиторія: Широка українська публіка (зокрема молодь, ВПО, медійна спільнота), які цікавляться реаліями окупації, викликами переселенців та способами протидії пропаганді.

Назва: «Бердянськ: слова крізь тишу»

Ідея назви: «Слова крізь тишу» – це голоси людей, які, попри ризик, говорять правду; це документальні свідчення.

Велика літера «Б» у слові «Бердянськ» – це навмисний акцент на українській ідентичності міста, адже в російській мові ця літера відсутня. Таким чином, вона стає знаком мовного та культурного спротиву, що підкреслює: Бердянськ – український.

Ідея самого фільму:

Головна ідея: через особисті історії мешканців Бердянська показати, як, незважаючи на окупацію, вони зберігають українське коріння, налаштовані патріотично, переосмислюють сутність росії й її вплив на українців. Показати також способи супротиву як-от активний (партизанський), а також пасивний той, який обмежується стінами власного будинка.

Розповісти, як люди жили на початку окупації, з якими викликами зіштовхнулися під час окупації та як адаптувалися до нових умов. Дослідити, які методи маніпуляцій використовує ворог та як це впливає на психіку людей. А

також, дізнатися, з якими викликами зіштовхнулися українці після того, як переїхали на підконтрольну територію України.

Герої:

Роль цивільних розповісти свій досвід перебування в окупації, виїзд та адаптування на підконтрольній території.

Цивільні:

- Чоловік 48 років, який прожив в окупації 2 роки. Виїжджав через росію та проходив перевірку на кордоні Україна-росія. Під час якої проходив допит від фсб на детекторі брехні під час якого йому задавали провокуючі запитання. Виїжджав через росію, білорусь та Польщу без допомоги волонтерів. Формат – зйомка відеоінтерв'ю анонімно, зміна голосу та імені.

- Дівчина-студентка 20 років, яка під час проживання здобула освіту в українському коледжі й попри страх розмовляла українською. Виїхала з окупації в 19 років сама, попри заборону батьків. Також проходила допит від фсб, де її звинуватили в тому, що вона іноземна агентка. Наразі отримує освіту в українському університеті. Формат – анонімно, зміна ім'я, відеоформат, або наживо.

- Журналістка з Бердянська. Її роль розповісти свій досвід як вона пережила досвід захоплення медійного майданчику (її редакції) під час окупації та поділитися як вона працювала у волонтерському пункті під час окупації та надавала допомогу постраждалим.

Експертки:

Формат – відеоінтерв'ю.

- Експертка з медіа Наталія Стеблина – розповідь про російську пропаганду, як вона відбувається в умовах окупації та чому росіяни акцентують на цьому.

- Психологиня Галина Бурковська – пояснення, як окупація впливає на психіку людей; поради, як пережити кризу після виїзду з окупації та як людям, які не є ВПО, підтримати та допомогти ВПО.

Додаток Б

Сценарій документального фільму: «Бердянськ: слова крізь тишу» з
розшифрованими матеріалами проведених інтерв'ю

ПРОЛОГ

ВЕДУЧИЙ:

Окупація — це не лише про захоплені міста на карті. Це про людей, які одного дня прокинулися у світі, де більше не було безпеки. Де звичне життя за кілька днів перетворилося на виживання. Де навіть звичайна розмова могла стати небезпечною.

Бердянськ. Місто на узбережжі Азовського моря. Місто, яке російська армія окупувала у перші дні повномасштабного вторгнення.

Але навіть в окупації люди продовжували чинити спротив. Хтось — відкрито. Хтось — мовчки. Хтось — просто намагаючись не втратити себе.

СИНХРОНИ (Тут і далі збережено та передано особливості живого мовлення інтерв'ююваних):

Сергій (цивільний очевидець) — 01:50 - 02:10 «24 лютого я був на сутках на роботі, десь о п'ятій ранку я почув два вибухи. Я біля моря працював, вибухи були доволі гучні. Ну і вже по новинам передавали, що російська армія наступала в Україні»;

Олена (журналістка очевидиця) — 01:25 - 01:44 «Але 24-го всі прокинулися вже просто в жаху, тому що наше місто невеличке і всі почули, як відбулося влучання по аеродрому, там база ППО»;

Олена — 02:45 - 03:07 02:45 - 03:07 «В цей день ми ще встигли зробити випуск новин, тому що по Бердянську в той день більше не летіло і Бердянськ залишився в лакуні, в пустоті до 26-го числа».

БЛОК 1 — ПЕРШІ ДНІ

ВЕДУЧИЙ:

Перші дні повномасштабної війни принесли у Бердянськ не лише страх, а й повне нерозуміння того, що буде далі. Люди скуповували продукти, стояли в

чергах до банкоматів, намагалися знайти готівку та зрозуміти, наскільки близько вже російська армія.

Тоді ще здавалося, що ситуація може змінитися. Що місто вдасться втримати. Що це все — ненадовго.

СИНХРОНИ:

Сергій — 03:42 - 04:29 «25-го числа почався дуже великий ажіотаж, люди скупляли по магазинах все, що можливо, вплоть до солі, сирники, біля банкоматів були великі черги, грошей не хватало, вони підвозились, в банки не попасти, мережа зависала вже тоді, люди хвилювалися, люди не знали як далі себе вести, що робити. Багато вже тоді почало збиратись, але вони не знали, куди їхати, як їхати, тому що не знали, де знаходяться ці росіяни, як де цей наступ, як триває окупація»;

Сергій — 04:45 - 05:01 «26 лютого вже дізналися, що колонна російських військ просувається в сторону Бердянська. Вони йшли кількома напрямками, весь військовий кулак, він заходив у Бердянськ»;

Сергій — 05:23 - 05:52 «Далі 27 лютого о 12 росіяни вже зайшли в Бердянськ. Поступово ця колона просувалася. Вони більше доби розповзалися як ті таргани по Бердянську. Вони дуже боялися. Вони заглядали в кожну дірку, постійно це іде чоловіка 3-4, далі БТР, далі КАМАЗ з піхотою».

БЛОК 2 — СПРОТИВ

ВЕДУЧИЙ:

Попри страх і невідомість, Бердянськ не мовчав. У перші дні окупації люди виходили на центральну площу з українськими прапорами. Вони збиралися разом, щоб показати: місто не чекає росію.

СИНХРОНИ:

Олена — 06:40 - 07:20 «Характерна така відмінність Бердянська, що було що в ці ж дні буквально 25-го сформувався такий, ну майже Бердянський майдан, тому що там у нас були дуже масові зібрання людей, всі приходили з прапорами, виступали в мікрофон, тобто ми просто, ну ми бердянці, жителі міста і ті, хто

тоді застряг в місті, просто виходили висловити і непокору, і свої думки, і поспілкуватися».

БЛОК 3 — ТЕРОР

ВЕДУЧИЙ:

Але дуже швидко окупація показала своє справжнє обличчя. Поступово страх став новою реальністю міста. Людей почали викрадати, залякувати та вбивати. Будь-який спротив мав наслідки.

СИНХРОНИ:

Олена — 10:31 - 11:25 «на Бердянському водоканалі, на Бердянських жниварках, і ще на деяких, на під'їзді до Бердянська в селі Осипенко, було розстріляно людей. Тобто ті, хто чинив опір, а саме вахтери, які стояли в дверях, їх було вбито кілька людей у ці перші дні. Тобто це вже всім дало зрозуміти, що тут не жарти, і якщо містяни створюватимуть конкретний спротив, просто візьмуться за вили і розкопають, якщо когось зберігалась, наприклад, мисливська зброя, то будуть дуже серйозні наслідки»;

Сергій — 20:15 - 21:20 «На початку окупації у людей був страх, була нервовість і ніхто нічого ж не розумів, не знав. Була велика надія, що наші хлопці звільнять Бердянськ, що ця наволоч відкатиться. Постійні такі розмови, постійно якісь сплетні там, десть хто там почув одне, десть хто друге, бо уже почались перебої з інтернетом, зі зв'язком. Ну а далі все це притихало. По можливості більш адекватні, нормальні виїжджали, поки ще були коридори, поки можна було виїхати. І далі розговори більше, такі вже люди боялися друг-другу щось розповісти, сказати, тому що почало розквітати стукачество товаришу майору»;

Сергій — 21:23 - 21:58 «Я сам неодноразово бачив, як на нашому поселенню приїжджає машина, а з неї виходить наволоч, вони вскривають ворота з автоматами, і в цей дім заходять, і когось виводять. Практикувалось в них це дуже добре по самому початку. Вони виловлювали тих, хто був в АТО, а ті, в свою чергу одразу повиїжджали, вони розуміли, що це таке».

БЛОК 3.1 — ПРИХОВАНИЙ СПРОТИВ

ВЕДУЧИЙ:

Але навіть там, де відкритий спротив став смертельно небезпечним, він не зник повністю. Він просто перейшов у тінь. Люди мовчали на вулицях, обережно добирали слова в розмовах, чистили телефони. Але дехто продовжував допомагати Україні так, як міг.

Для Сергія таким способом стала інформація. Працюючи поруч із російськими військовими, він слухав, запам'ятовував і передавав дані туди, де вони могли бути корисними Україні.

СИНХРОНИ:

Сергій — 15:34 - 15:58 «Я дуже багато дізнався від них те, що я потім надсилав у чатботи - Кількість озброєння, хто де, на яких базах вони знаходяться, які служби у них там, повністю все»;

Сергій — 38:26 - 39:55 «По-перше, я працював один. Були у нас партизани, але я не довіряв нікому. Я стикався з такими випадками, що людині довіряєш, людина наче проукраїнська, а потім виявляється, що ця людина тебе здала. Я сам, по роботі, по базах їх багато було, їх там розселяли. Вони п'яні, болтливі, накурені, вони все розповідають. А просто підводиш співбесіду під таке русло, просто задаєш вскольз питання, «що бачив сам, що десь почув, від сусідів, наприклад, що хочуть десь вертолітну площадку зробити, то ще». То ці командири їхні приїхали на базу, я дуже ждав цього моменту, щоб дати координати (військовим ЗСУ). Вони хотіли поставити ППО. Я дуже ждав, я чекав, але я цього не дочекався, щось них пішло не так. Вони по другим базам втикнули їх»;

Сергій — 40:20 - 41:05 «І постійно на оглядках, думаєш десь щось, цей телефон постійно, говорю, кожен вечір там днем, десь виходиш в той же магазин, дивися, чи немає в телефоні якогось конекту у тебе, нічого такого. Щось звичайне в Ютубі я залишав, банальна переписка з рідними, решту я очищав. По півдня сидів дивився по різних сайтах, куди можна було зайти, як телефон почистити, як прихвати інформацію. Якось так».

БЛОК 4 — ІНФОРМАЦІЙНА ОКУПАЦІЯ

ВЕДУЧИЙ:

Разом із військовою окупацією почалася й інформаційна. росіянам було недостатньо просто зайти в місто. Вони прагнули контролювати те, що люди читають, дивляться, слухають і навіть те, як вони думають.

СИНХРОНИ:

Ірина (цивільна очевидиця, на момент перебування в окупації — неповнолітня), (перше відео) — 06:00 - 06:50 «В якийсь момент по радіо замість української станції почали крутити звернення російського президента. Обурювало із якою легкістю він говорив, що ваше місто тепер моє. Так не має бути»;

Медіаекспертка Наталія Стеблина — 02:12 - 02:37 та 04:13 - 04:19 «Під час війни інформаційні атаки відбуваються паралельно з бойовими діями. Тому яка перша задача пропаганди на перших етапах окупації? Це звісно зачистити інформаційне медійне поле. Задача на першому етапі — це зачистити інформаційне поле для того, щоб потім туди зайшла російська пропаганда»;

Медіаекспертка — 08:53 - 10:09 «Тобто основні методи пропаганди в окупації, найперший метод, це відрізати людей інформаційно. Тобто заблокувати доступ до сайтів, заблокувати доступ до телебачення. Там далі вони намагаються, звісно, знайти тих журналістів, які будуть з ними співпрацювати, тому що вони розуміють, що на місцях люди зазвичай мають журналістів, яким вони довіряють. Тому вони також намагаються знайти журналістів, які будуть з ними співпрацювати. Звісно, багато хто ігнорує це, але деякі люди також знаходилися, які їм в цьому допомагали. Далі вони насаджують свою пропаганду. Тут, можливо, найбільш така картинка, яка зараз пригадується, це великий екран на колесах, який їздив Маріуполем. Абсолютно зруйноване місто, яке потерпало від того, що були загиблі люди, їх ніхто не ховав, не було води, не було взагалі нічого, але їм відразу привезли телевізор. Тобто це говорить про те, що безперечно для них ця інформація відіграє значну роль».

БЛОК 5 — ЗАХОПЛЕННЯ РЕДАКЦІЇ

ВЕДУЧИЙ:

Однією з перших цілей окупантів стали українські медіа. Незалежна журналістика становила для них небезпеку, адже саме журналісти продовжували розповідати правду про те, що відбувається в місті.

СИНХРОНИ:

Олена — 24:51 - 27:04 «Восьмого березня намагалися імітувати нормальне життя. Восьмого березня навіть чоловіча частина редакції підготувала сюрприз дівчатам і організували наш під'їзд просто до редакції, нам подарували цукерки і тюльпани. Ми одразу провели засідання таке, роздали завдання, і багато хто поїхав додому, а ті, хто не встиг, дуже неприємно зустрілися з рашистською солдатнею і з ФСБ. Тому що в той день взагалі я мала друкувати листівки, де можна в місті знайти безкоштовний прихисток, безкоштовне харчування, до якого часу це відбувається. Тому що в дитсадках і в школах також люди намагалися після обіду вже піти по домах. Тут нам сказали, що редакцію оточили БТР. Лишалось тоді у нас близько 30 людей, тому що деякі встигли піти працювати з дому, щось писати, онлайн працювати. Ми кинулися до чорного виходу, але нас дійсно оточили, тоді ми вирішили вже не ховатися по підвалах і по чердаках, тому що, ну, а якщо вони почнуть стріляти на звук, там хтось зашурхотить або чхне. Ми просто повернулися до Редакції, вони за нами одразу зайшли, оточили весь поверх. Поки ходили по кабінетах, нас зібрали в ньюсрум і великому, там такий довгий стіл, і спочатку просто посадили руки на стіл, забрали документи і телефони»;

Олена — 27:44 - 28:48 «Коли привели тих, кого забрали пресувати одразу, ми побачили в них сліди забоїв на обличчі, тобто їх просто побили. Жінок не чіпали. Згодом нам дозволили, десь, можливо, за годину в нас пройшов перший шок, ми попросили поставити чайник, наприклад, бо ми хочемо трошки стрес зняти. Почали по одному проситися в туалет, щоб нас провели. Ми знали, як ходити в туалет під конвоєм по коридору повному якихось представників чи Кавказу, чи Якутії, ми таких просто обличь ніколи не бачили. І особливо

принизливо було коли нам сказали, що ми можемо робити свої справи у вбиральні, на при відкритій двері. Довелося окремо просити дуже ввічливо, щоб дозволили зачинити двері»;

Олена — 30:33 - 31:08 «Оскільки в них був цікавий, талановитий план схилити Бердянських журналістів на працю, на користь пропаганди, з нами влаштували таку промивку мозгів і розгорнуту бесіду тим, кого не виводили з Ньюсруму. Тих, кого вивели, тих побили і до них поставилися жорстко»;

Олена — 33:59 - 35:15 «Нам почали розповідати історію Російської імперії, Радянського Союзу так, як вони це розуміють. Якби то для людей, які бачили, як розвивається історія насправді, які живуть з відкритими очима, які добре сприйняли декомунізацію і намагалися завжди розібратися зі своїм розумом у тому, що відбувається, дуже дивно було чути від буквально з своїх же однолітків, які були, звичайно, у масках, але видно, скільки років в людині, однолітків, чоловіків, чути буквально такі казки, на які вони розраховували, що люди повірять і поведуться. В них просто інший, ми зрозуміли тоді, просто інший погляд, інший світогляд, інше світосприйняття. Це світосприйняття, в якому ні на сталінські репресії немає адекватного погляду, ні на розвиток культури, мистецтва, суспільства, це просто геть інший вектор розвитку»;

Олена — 38:30 - 39:02 «Нам запропонували 9 березня ще прийти до тям, якимось просто пересидіти вдома, а 10 березня спокійно виходити на роботу. Нам пообіцяли зарплату, пайки, безпеку, але як тільки ми будемо виконувати пропагандистські замовлення. З тих, хто на той момент, це з моїх колег, хто був тоді, захоплений, не пішов на співпрацю ніхто».

БЛОК 6 — ПРОПАГАНДА

ВЕДУЧИЙ:

Паралельно з терором росіяни намагалися створити ілюзію «нового нормального життя». Гуманітарна допомога, обіцянки безпеки, зарплат і стабільності — усе це мало сформувати образ «хорошого окупанта».

СИНХРОНИ:

Медіаекспертка — 04:19 - 05:42 «Насправді, я би поділила російську пропаганду на таку більш, можна так сказати, в такому позитивному контексті і більш жорсткому контексті. Тобто, позитивний контекст, він нам відомий. Ну, наприклад, розказати, сформувати позитивний імідж окупантів. Що вони приносять добро, що вони дають гуманітарну допомогу, що вони допомагають бабусям. І от весь цей контекст, щоб створити такий позитивний образ. Ми всі його знаємо і час від часу схожі прийоми ми бачимо під час, наприклад, передвиборчої кампанії, коли там кандидат комусь роздає умовно гречку».

Медіаекспертка – 7:30 – 8:16 «Це така собі добра, нібито, пропаганда, яка покликана показати будь-кого з позитивного боку. Але, звісно, росіяни розуміли, що тільки такої пропаганди недостатньо. Тому паралельно з цим включалися такі жорсткі методи. Ну, ви ж чудово розумієте, що людина добровільна не буде просто співпрацювати з окупантами. Тобто їй потрібно посадити на гачок. Їй потрібно залякати. Їй потрібно показати, що буде, якщо вона не повірить в оцю добру пропаганду про те, що окупація — це добро і треба бути з росією назавжди. Тобто це фактично як добрий і злий поліцейський);

БЛОК 7 — ЖИТТЯ В ОКУПАЦІЇ

ВЕДУЧИЙ:

Та за фасадом цієї «російської стабільності» ховалося життя в постійному дефіциті, тривозі й невідомості. Люди виживали буквально день за днем.

СИНХРОНИ:

Сергій — 10:56 - 11:39 «Уже під час окупації був дуже великий дефіцит базових продуктів, це і засоби гігієни, і той же хліб, котрий видавали по одній булці хліба в руки. Якщо велика сім'я, то вони ставали в чергу по двоє, по троє. І ці черги були постійно за хлібом, тому що не знали буде хліб чи не буде, тому що дріжджі, мука привозилася із Запоріжжя. Це привозилася машинами, які попадали під обстріл. Не одна машина була розстріляна, яка везла цей товар»;

Олена — 15:38 - 15:55 «І на супермаркетах вже почали з'являтися повідомлення, наприклад, борошна лишилося на 5 днів, консервів вже немає, олії вже немає, круп таких-таких категорій лишилася на 10 днів»;

ВЕДУЧИЙ:

Та навіть у цих умовах Бердянськ залишався містом, де люди допомагали одне одному. Коли до міста почали прибувати ті, хто тікав від ще більшого жаху — з Волновахи, Маріуполя та навколишніх сіл — бердянці організовували гуманітарні штаби, шукали ліки, одяг, воду, прихисток і просто місце, де люди могли переночувати.

СИНХРОНИ:

Олена — 12:23 - 12:51 «Щоби людям було куди звертатися, просто було організовано службу колл-центр, куди зверталися люди у питаннях, де взяти харчі, що відбувається, де взяти ліки. Формувалися списки людей, які мали потребу в нагальних ліках, наприклад, кардіологія, ендокринологія»;

Олена — 17:38 - 18:48 «Першими поїхали до Бердянська з Волновахи і міст, і сел, які за Маріуполем були десь, щось ближче до Бердянська, щось північніше, але люди між собою теж якось спілкувалися, і вони просто не могли проїхати. Вище по карті, якби то дивитися, то була вже лінія фронту, боєві зіткнення, тобто люди просто виїздили до Бердянська. Прострілені машини, люди в страшному вигляді, багато хто навіть не перев'язаний приходив до гуманітарного штабу, і вони отримували першу допомогу там і буквально їм на листочку писали, куди їм звернутися, де знайти ту чи іншу людину, і просто з запискою відправляли по цій вулиці, по цій, по цій, а там когось спитайте. І вам потрібна оця людина, яка, наприклад, видасть ліки, ця видасть антибіотики, і ви там отримаєте перев'язку, а потім повертайтеся сюди і тут ви можете отримати адресу, за якою вас просто прихистять переночувати і вмитися»;

Олена — 18:48 - 19:19 «У всіх школах, у всіх садочках були сформовані такі ж самі міні-гуманітарні штаби, куди місцеві мешканці просто зносили все необхідне, створювали запаси питної води, і людям, які в цей час приїздили як біженці, вже їм було все одно, що дехто ночує на підлозі, але багатьох родини з дітьми, наприклад, Бердянці просто безкоштовно розбирали до себе ночувати»;

Олена — 20:27 - 20:46: «З 13-14 мабуть березня, я можу помилятися в датах, саме в цих, почали надходити біженці з самого Маріуполя. То були машини просто обдерті, обгорілі»;

Олена — 21:03 - 22:20 «люди, які почали випускати, або якісь там вони знайшли шлях, щоб виїхати з Маріуполя, вони вже запихали в машину все, що могли. Там могли бути зовсім люди навіть незнайомі між собою, хтось вагітний, хтось новонароджений, наші чудові доглянуті жінки, які просто просиділи кілька діб тоді в підвалах і видно було, що люди просто не мали змоги ні перевдягнутися, ні помитися. Тобто ми їх перевдягали повністю. Дуже добре, що в нас був сформований одразу цей фонд одягу, безкоштовно, звичайно. Люди виїжджали в такому вигляді, що було видно, що вони просто розводять багаття, і вони готували на багатті. Я тоді вперше побачила немовлят худеньких, тобто, якщо худенькі немовлята, це ж просто соромно перед людьми. Але я вперше побачила малюків, які не доїдають»;

БЛОК 8 — ВНУТРІШНІ ЗМІНИ

ВЕДУЧИЙ:

Окупація змінювала людей не лише зовні, а й всередині. Для когось це був постійний страх. Для когось — втрата мотивації. А для когось — навпаки, момент переосмислення власної ідентичності.

СИНХРОНИ:

Психологиня Галина Бурковська — 00:36 - 01:36 «Окупація дуже цікаве таке слово. У людей одразу це викликає такі асоціації, як новини, військовій, мапа, але насправді, окупація - це люди, які живуть в цій окупації. Вони живуть та не відчують безпеки. Вони не знають, що з цим робити. Вони не знають чи вони прокинуться зранку. У них немає практично ніякого бачення майбутнього, адже виходячи з дому вони можуть зустріти сусіда, який бог знає, як себе поведе. Вони можуть вийти з дому і більше не повернутися. Окупація - це такі умови, в яких люди змушені виживати а не жити»;

Психологиня — 02:43 - 03:46 «В першу чергу, для того щоб вижити потрібно перестати відчувати. Тобто емоції блокуються і багато людей нібито не плачуть,

не страждають і зовні ніби все добре, але в очах тривога та сум і це видно. Коли людина не спить бо не може заснути - це теж тривога. Але більше хочеться сказати про емоції, адже це те, що люди в собі тримають і в якийсь момент вони не втримаються. Або виникне «вибух» емоцій, або вже після того, як людина зможе розслабитись усі ці негативні емоції полізуть наружу. Тому варто із цим однозначно працювати»;

ВЕДУЧИЙ:

Для Ірини окупація стала не лише досвідом страху, а й моментом дуже чіткого внутрішнього вибору. Те, що раніше могло здаватися звичним — мова, книжки, контент, культурне середовище — раптом набуло зовсім іншого значення. росія намагалася нав'язати свою присутність у місті, а Ірина у відповідь почала свідомо віддалятися від усього російського.

Ірина (перше відео) — 11:20 - 12:31 «Навіть наявність книжок російською мовою в моїй бібліотеці робила мені боляче певною мірою. Була одна книжка українською і з цього часу почала читати лише українською. Попросила маму купити більше книжок українською»;

Ірина (перше відео) — 13:21 - 13:54 «На той час я вирішила, що не хочу спілкуватися російською, споживати російський контент та асоціювати себе з росіянами хоч якось. Період мого зростання був зросійщений, але зараз я сама обираю»;

Ірина (перше відео) — 14:08 - 14:30 та 14:36 - 14:49 «Варто розуміти, що в окупації я спілкувалася українською лише вдома, а на вулиці це була переважно російська, хоча в останні мої місяці в окупації я вже і на вулиці розмовляла українською адже людей в місті залишилось в принципі дуже мало»;

Ірина (перше відео) — 17:20 - 17:42 «Кілька друзів перейшли на українську першими і це стало певною мотивацією».

БЛОК 9 — КОНТРОЛЬ І СТРАХ

ВЕДУЧИЙ:

З часом окупаційна влада почала дедалі сильніше контролювати життя людей. російські паспорти, перевірки телефонів, обшуки, допити — усе це ставало частиною повсякденності.

СИНХРОНИ:

Сергій — 29:04 - 30:19 «Змушували отримати російські паспорти почалидесь це пройшло пів року, після окупації Бердянська. Ну ця мотивація – одразу виживати в російській федерації, Ще ж були вибори на носі, треба було сходити на це «голосування». Бігли там, ми закривалися, стучалися прикладами в ворота. Я дуже розумію, що без нас підпис цей був поставлений, тому що всі документи у нас квартальні, все документи, хто проживає, ПІБ, все це було в них. І поступово, хочеш працювати, потрібен російський паспорт, хочеш получить якусь допомогу, обов'язково потрібен російський паспорт, оформлення документів також потрібен паспорт»;

Сергій — 31:49 - 32:36 «Я взяв російський паспорт тільки за те, що вже були прикручені гайки на виїзд. Вже знаходиться там було, як кажуть, по-перше це було дуже велике напруження. Там нормально не ходиш по вулиці, там постійно оглядаєшся, постійно патрулі,десь щось, постійно може зупиняти поліція, перевірка документу, «чому у тебе немає російського паспорту, ти повинен був його получить». І тільки за те, що я просто з нашим українським паспортом я б не виїхав. На російській границі вимагають російський паспорт»;

Ірина (перше відео) — 23:39 - 24:15 «Нам довелося робити російський паспорт, але це було не з питань працевлаштування, а з міркувань безпеки. Тоді в Бердянську стався терористичний акт і вбили російського пропагандиста. Поліція почала шукати того, хто це зробив»;

Ірина (перше відео) — 25:51 - 26:50 «До нас також завітали із обшуком. Вони перелізли паркан, а в той момент хтось з моїх родичів вийшов покормити кота. Військові почали задавати питання, одним з яких була наявність російського паспорту»;

Ірина (перше відео) — 30:43 - 31:31 та 31:39 - 32:03 «У мене взяли телефон на перевірку, але нічого не знайшли бо перевірка була поверхнева, а я сховала усі важливі чати. Але потім він знайшов мій ноутбук і я злякалася. У мене спитали тоді чи я за росію і я відповіла, що ні, адже якщо б я сказала так, а вони знайшли у мене переписки українською то виник би певний дисонанс. Я тоді була в дуже не зрозумілому моральному стані. Я намагалася говорити те, що було більш-менш безпечно. Я хвилювалася, але все пройшло не так погано, як могло бути»;

Медіаекспертка — 08:14 - 08:36 «На початку вони (росіяни) думали, що українці будуть їх зустрічати з квітами і тому вони думали що ось ця така добра пропаганда про хороших росіян вона зайде. Але з часом вони побачили, що це не відбудеться і тому вони почали активно використовувати жорсткі методи».

БЛОК 10 — ВИЇЗД

ВЕДУЧИЙ:

Для багатьох людей єдиною можливістю знову відчути свободу став виїзд із окупації. Але навіть втеча перетворювалася на складну й небезпечну операцію, де будь-яка помилка могла коштувати свободи або життя.

СИНХРОНИ:

Сергій — 44:05 - 45:18 «Щоб виїхати я довго шукав ці підходи виїзду, тому що вже поперекивали через Запоріжжя, все перекрито було там, десь ще теж перекрито. Довго шукав по тим же месенджерам, щоб були нормальні перевізники, тому що дуже багато таких було випадків, що забирають гроші, десь висадили непонятно де і до побачення. Я дивився, зв'язувався з ними, як що, як вивозити, куди вивозити, як це працює. Дивився як виїхали люди з ними, вони люди писали самі, що виїхали таке і таке. Я мабуть неділі дві розглядував це і потім вийшов на більш-менш нормальних людей, котрі обіцяли, що можна виїхати, тим паче, що у мене закордонного паспорта не було, вони вивозили через Польщу, там була можливість одноразового проїзду через Польщу»;

Сергій — 46:27 - 47:17 «Це був більш-менш нормальний варіант, і я на ньому зупинився. Потім здзвонився з цими перевізниками, ми домовились, а в цей час

я тільки-тільки почав робити російський паспорт. З українським паспортом великий процент був на те, що могли розвернути обратно. Я зробив російський паспорт, я одразу подзвонив перевізникам, ми домовились на котре число, на котру годину, де мене зустріне бус. І все, зібрав дві сумочки, найнеобхідніше, і в путь»;

Сергій — 49:26 - 50:57 «Ми приїхали на пропускний пункт вже в'їзду в Російську федерацію, так сказати. Там уже почалися перевірки, спочатку документів. У мене так жінки не було закордонного паспорту і за це доколупалися одразу. Ми сказали, що їдемо на українську територію через Польщу і можна разово переїхати цю границю в Польщі, там не потрібен закордонний паспорт. І потім пішли перевірки всього, вивертання карманів, багажу, роздягання до трусів, фотографування зі всіх сторін, зняття відбитків пальців, допити «куди ви їдете, для чого». Я притримувався своєї легенди, що я приїжджаю в Україну, я роблю закордонний паспорт, я виїжджаю на постійне місце мешкання в одну з країн ЄС»;

Сергій — 51:43 - 53:30 «Був допит на детекторі Брехні, це більш спрощений варіант, де стоять камери, стоїть ноутбук, на ноутбуці є спеціальна програма, яка дивиться за твоїм обличчям, за твоєю дикцією, як ти себе поводишся, камера все фіксує через програму, все це проганяється. Вони задають дуже багато питань різних «куди виїжджаєш, навіщо, хто у тебе служить, чи сам воював» і т.д. Вони витягували, «чи є хто, хто служить, а що ти будеш, там ти приїдеш туди, ти проти нас почнеш воювати». Багато часу мене ганяли по цьому. Я вийшов, забрали раз телефон, вийшов з цього допиту, потім десь через пів часу мене знову позвали, вже другий сів, просить телефон, і знову продовжує допит»;

ВЕДУЧИЙ:

Історії виїзду з окупації часто схожі одна на одну. Постійний страх, вигадані легенди для допитів, видалені переписки та багатогодинні перевірки на блокпостах. росіяни перетворили виїзд цивільних людей на справжнє випробування нервів, де будь-яка помилка могла викликати підозру.

СИНХРОНИ:

Ірина (перше відео) — 39:12 - 39:40 та 39:47 - 40:47 «Я побачилася з своєю подругою зі школи, яка повернулася в Бердянськ після виїзду за необхідністю і знову збиралася виїжджати. Це був 2024 рік. Вона сказала мені, що може взяти мене з собою. Я погодилася і вмовила своїх батьків. Але я не могла поїхати тим маршрутом, який подруга пропонувала через проблеми з українськими та російськими документами. Але був інший варіант. Я вирішала поїхати ним»;

Ірина (перше відео) — 41:32 - 42:11 «Я не пам'ятаю повністю увесь маршрут виїзду з окупації, адже більшу його частину я проспала. Ми точно не проїжджали через Донецьк та Луганськ, адже ми знали, що там дуже ґрунтовні допити. Зважаючи на те, що мій батько військовий це був дуже великий ризик»;

Ірина (друге відео) — 01:15 - 1:37 «Коли я виїжджала то основною проблемою було те, як провести ноутбук бо я знала, що його можуть перевірити»;

Ірина (друге відео) — 02:20 - 02:52 «Я сказала всім своїм друзям, що виїжджаю і довелося повидаляти переписки і деякі контакти. Деякі друзі самі у себе повидаляли наші переписки»;

Ірина (друге відео) — 06:16 - 06:22 та 06:36 - 06:52 «При в'їзді в росію подивилися паспорт і їх щось не влаштувало і мене викликали на допит. Це було досить нервово»;

Ірина (друге відео) — 11:06 - 12:00 «Допит тривав приблизно 15 хвилин, я підписала різні документи. Треба було написати справжню адресу куди я їду, але я забула і три рази писала різну»;

Ірина (друге відео) — 12:16 - 12:42 «Після того, як я підписала усі документи та відповіла на усі запитання, які ставили по два-три рази, щоб не подивитись чи я не заплутаюсь, мене відпустили».

БЛОК 11 — ПОВЕРНЕННЯ

ВЕДУЧИЙ:

Після років життя в окупації навіть найзвичайніші речі починали сприйматися зовсім інакше для тих, хто повернувся на підконтрольну Україні

територію. Українська мова навколо. Відсутність страху. Можливість просто жити й не озиратися щосекунди.

СИНХРОНИ:

Ірина (друге відео) — 18:44 - 19:12 «Навіть при можливості поїхати за кордон, мені першочергово хотілося опинитися вдома - навіть якщо це не Бердянськ. Просто в Україні. Просто почути українську мову. Ця природа, ці люди - це все чого мені хотілося на той час і чого мені хочеться зараз»;

Ірина (друге відео) — 24:18 - 24:39 та 25:18 - 25:29 «Я не одразу зрозуміла, що я знаходжуся в тому місці, в якому знаходжусь. Найперше, що мене вразило - це гімн України коли виходиш з вокзалу. Мій перший похід в АТБ. Це була ніби інша країна. Було дуже дивно, але мені це сподобалось»;

Сергій — 1:03:25 - 1:04:37 «Було незвично, як приїхав (на підконтрольну Україні територію) так, що не треба постійно оглядатися, немає цих постійних черг, не треба щось десь доставати, десь вести з людиною нормальну розмову, без всяких таких, бо коли там в окупації ведеш розмову, ти одразу обдумуєш варіанти, то щоб нічого такого не ляпнути. Не треба комусь посміхатися, коли знаєш, що та падлюка проросійська, і відповідати на питання, пов'язані з той же Україною, які вони плохі, і інше. Я старався, звісно, з таких розмов якось відходити. Я приїхав, я зміг скинути дуже великий тягар із душі, що пропала та сірість та буденність, що повітря стало чистішими та солодшим»;

Сергій — 1:04:54 - 1:05:16 «Я скажу, що тут я почуваю себе людиною, яка не обмежена рамками, які були там. Що тут живеш спокійно, продовжуєш жити нормальним життям».

ФІНАЛ

ВЕДУЧИЙ:

Окупація залишає слід навіть після виїзду. Страх, тривога, провина, виснаження — усе це люди можуть носити в собі роками. Але поруч із цим залишається й інше — пам'ять про дім, підтримка близьких та надія повернутися.

СИНХРОНИ:

Ірина (друге відео) — 27:43 - 28:19 та 28:23 - 28:39 «Були певні моменти, коли я почала жити краще своє життя вперше за три роки з моменту окупації і ніби це відбувалось не зі мною і ніби то я цього не заслуговую. Але це пройшло. Потім я подумала: «Ні. Я якраз на це і заслуговую. Я задля цього їхала»»;

Ірина (друге відео) — 28:58 - 29:13 «Я хочу почуватися живою. Такою я не почувалася в Бердянську. Це були просто дії доведені до автоматизму. Так я прокинулася, поїла, а що далі?»;

Сергій — 1:05:28 - 1:06:24 «Прийти в тяму мені дуже допоміг психолог, я не буду називати цю людину. Без нього у мене був би опущений стан. Він мені казав, що ти ходиш вже по грані. було б далі, це було б медикаментозно. Сказав прийняти деякі ліки і все. Дуже добре ми провели з ним час, так сказати, що я піднявся з тієї прірви, з того пригніченого стану, в котрій я був. Я повернувся до нормального життя»;

Психологиня — 16:00 - 17:03 «Слова, які не можна говорити внутрішньо-переміщеним особам. Це дуже важливе питання, на яке варто звернути увагу. В першу чергу це «Все буде добре», «І це пройде», «І це проживеш». Це зазвичай говорять люди, які не проживали тієї болі і не розуміють ситуацію. Потрібно бути більш емпатичним та уявити собі те, що проживала така людина і просто говорити слова підтримки: «Я поруч», «Я тут», «Я готовий тебе підтримати тут і зараз». Ось це важливо вміти говорити. Слів дуже багато таких, які не варто говорити людям, які пережили окупацію. Говоріть те, що ви самі хотіли б почути, поставивши себе на місце такої людини»;

Психологиня — 22:04 - 22:40 «Варто людей, які пережили окупацію, взагалі ні про що не розпитувати. Якщо людина захоче про щось розповісти то зробить це сама. Вона зможе розповісти про все коли в неї буде відчуття, що вона знаходиться в безпеці і ви саме та людина, якій можна довіряти і ви та людина, яка не буде критикувати та осуджувати. Варто просто казати: «Я тут і я поряд», «Якщо тобі буде потрібно, я тобі зможу допомогти в тому в тому і в тому». Це буде найкраще, що можна буде зробити»;

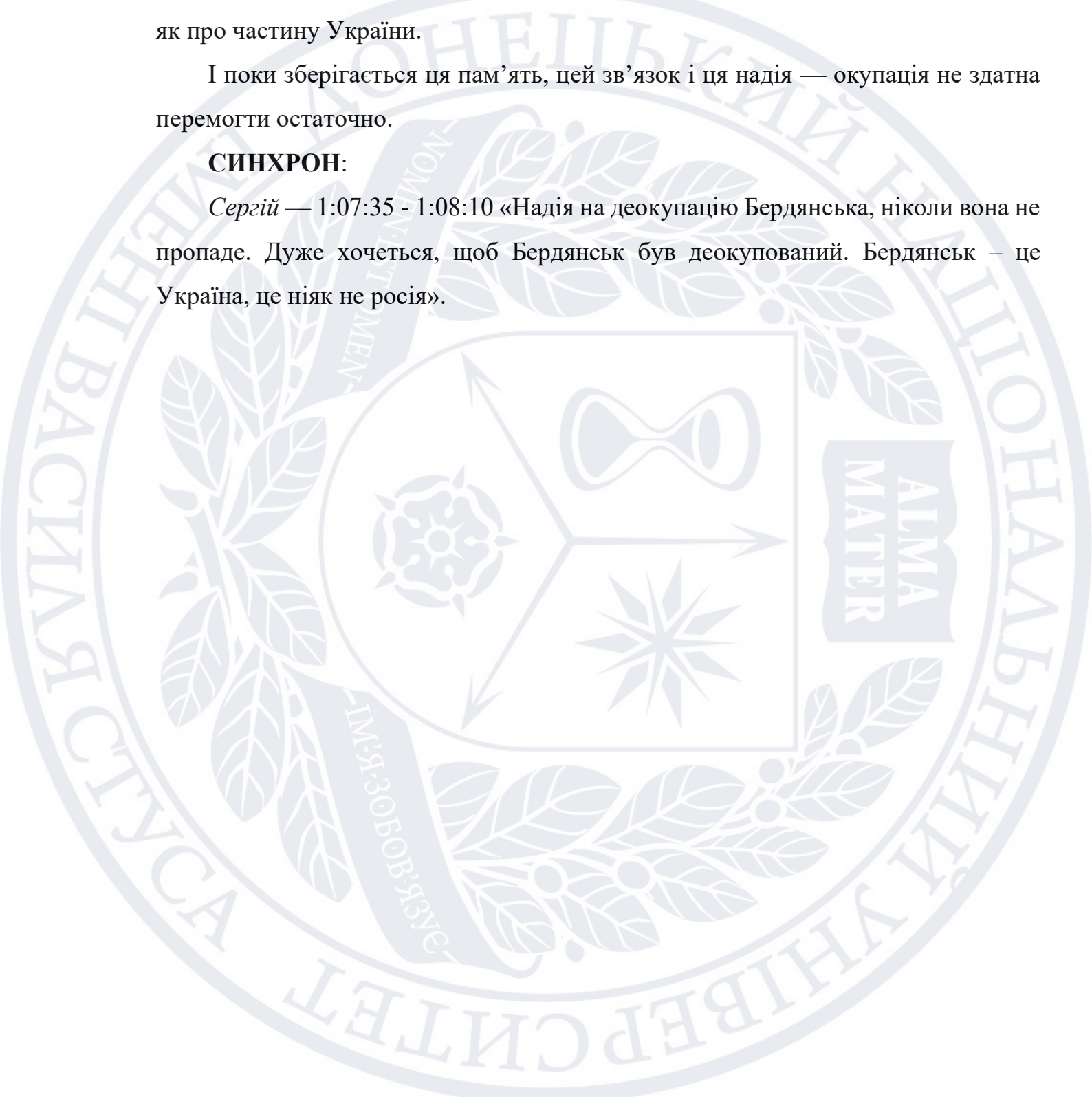
ВЕДУЧИЙ:

Бердянськ залишається окупованим. Але люди, які пройшли через страх, тиск і спроби зламати їхню ідентичність, продовжують говорити про своє місто як про частину України.

І поки зберігається ця пам'ять, цей зв'язок і ця надія — окупація не здатна перемогти остаточно.

СИНХРОН:

Сергій — 1:07:35 - 1:08:10 «Надія на деокупацію Бердянська, ніколи вона не пропаде. Дуже хочеться, щоб Бердянськ був деокупований. Бердянськ – це Україна, це ніяк не росія».

Додаток В

Текст промоматеріалу (англійська версія)

“I put my life on hold”: the story of a woman from Berdiansk who fled the occupation

A psychologist advises people to be considerate when interacting with those who have survived the occupation

<https://mahabahu.com/ukraine-i-put-my-life-on-hold-the-story-of-a-woman/>

More than four years have passed since the day that became the starting point of a new reality for millions of Ukrainians. The people of Berdiansk were no exception. Under occupation, people tried to adapt to the changes and put their plans on hold for an indefinite “later.” Yaryna [name changed for security reasons], a resident of Berdiansk, told I-VIN.INFO about her years living under occupation, her departure, her attempt to start over from scratch, and the challenges IDPs face after relocating. Consequently, the psychologist offers advice on how to avoid asking traumatic questions or making insensitive comments to people affected by the war.

Photo: Berdiansk before the occupation. Prymorska Square

Next is Yarina's direct speech (her words are in italics).

The day that divided life into “before” and “after”

That day began at 5 a.m., when the first explosion rang out. It felt as if it were right outside the window. I immediately realized something was wrong. These weren't the training explosions at the firing range that we heard from time to time. I remember I was so scared I couldn't even move. But the time to truly be afraid came on February 28. On the first day of the occupation, when Russian troops entered the city.

The Start of the Occupation

In the early days, there was no real sense of “what's happening?” or “how bad/dangerous is this?” Everything felt temporary, and I didn't have a specific reaction. For my family, however, everything was clear right away. They had already experienced the fear of occupation back in 2014, when people from neighboring areas

were fleeing to Berdiansk. They knew about the difficult living conditions in the occupied territories of the Donetsk and Luhansk regions.

I don't remember most of the days since the occupation began at all. Only that we lived in one room (for safety) and in complete isolation, because there was almost no internet. Time seemed to have simply stopped. And I was constantly waiting for life to get back on track soon, and for everything to go back to the way it was before.

Rethinking Values

I was supposed to start college in 2022, but my choice of major was a complete coincidence. My enrollment itself was a coincidence. When it came time to decide on my future career, I didn't want anything to do with life under occupation. I didn't want to apply, study, or make any decisions. Back then, my entire future was uncertain. In fact, I was putting my life on hold.

Still, I enrolled in the distance learning program at a Ukrainian university on a state scholarship. And I hoped to leave and enroll in another major as a full-time student.

As for the decision to speak Ukrainian, it just came to me on its own. There was no specific motivation; it just felt right, even if it was dangerous. Speaking my own language even under occupation is the only way for me to remind myself of where I am and who I am. Even when there are no yellow-and-blue flags around anymore, and any hint of your homeland's symbols is being destroyed.

Photo: Monument on Prymorska Square

Taking a Risk for the Future

After two years under occupation, I finally decided to leave, because even the thought of a future under such conditions was terrifying.

The journey to government-controlled cities took about three days. The route went through Russia to Belarus, where there was already a land crossing into Ukraine. Everything went according to the scenario I had imagined: three checkpoints—in Russia and upon leaving it, and another in Belarus. Even though I “erased” everything from my phone before the checks (information about my studies, messages in Ukrainian, patriotic videos or photos, even ordinary sunset photos, so there would be

absolutely nothing to latch onto), I was still terrified. I know: if they really wanted to send me back, all of that could have been recovered. During the checks, I tried to speak as little as possible and had a pre-planned story ready: “I’m visiting relatives.”

One thing shocked me the most. Before the pedestrian crossing, they told me I wouldn’t be able to cross the border because my Ukrainian passport had expired. I’ve never felt such stress in my life as I did then. At the very last step toward life in territory controlled by Ukraine, they almost turned me back. But everything worked out; they let me through.

A new city—a new chapter in life

When I found myself in a free Ukrainian city, it was amazing to me how alive the world is outside the occupied cities. It was strange to live knowing that you have at least some hope for a stable future. You have the right to plan and dream, and all of this is real and achievable in this space. However, I understand that three years under occupation will not pass without a trace, no matter how much I wish it would.

I also had my first experience looking for housing, finding a job, and living independently in a foreign city. And I felt as if I had grown up overnight, stopped being afraid of responsibility, started making plans, and began to enjoy meeting lots of people. In a word—living.

It was all accompanied by stress, but life here was bustling for everyone. And I was able to easily blend into this flow and discover a different side of myself. I never would have thought I could be so adaptable and sociable. During the entire time under occupation, there was no room to express these traits. And there was no desire to fulfill myself there either. There, I worried even about the smallest things, and my anxiety bordered on genuine paranoia. But here I am safe. I don’t worry that I’m doing something forbidden by speaking my language and wishing for a better future for my home. I put my life on hold for three years for this moment. Now I’m trying to rush to do everything at once. As if this time could be taken away from me again.

At first, I thought it would be extremely difficult for me in a new place. But I just needed an excuse to prove myself and show the world who I am after years of

occupation. The challenges of adapting were no greater than those you face when looking for a place to live, a job, and friends in a new place.

Berdyansk Before the Occupation

Photo: Tetiana Shcherbatyuk

Inappropriate Questions

People here experience the war in their own way and have completely different experiences related to it. That's why it's sometimes hard to understand others. They don't understand me, and I don't understand them. But that doesn't always get in the way of understanding. When I first arrived, I thought that when others found out I was from Berdyansk, their reaction would be sympathy or at least polite silence. In reality, the most common reaction is curiosity. But sometimes people don't think at all about how their questions might upset me. I really don't want to answer the question of why I left. It seemed to me that it was too obvious to everyone why people leave an occupied area. But for some reason, no one asks how dangerous it is there or how neglected the city has become. Or whether it was emotionally difficult to live there, or if I miss home. Instead, they're always curious if I have a Russian passport, which route I took, whether my family left, and what their political views are. When asking these questions, people usually don't show even a shred of tact.

When they find out I'm from the East, the most common response is: "You speak Ukrainian very well." And I have to constantly remind them that we went to Ukrainian schools, and people from Berdyansk know how to speak Ukrainian. I hear the most inappropriate comment every time I show even the slightest bit of homesickness. The responses are usually: "So go then" or "Why don't you go?" And I often hear jokes directed at me, like "separatist" when I accidentally slip into Surzhyk, or "spy," "informant" when I take photos of certain places.

Pain

The most painful thing is seeing, in some places, the conviction of others that our territories will never be returned. Especially when this is accompanied by the word Russian soldiers use when talking about pro-Ukrainian citizens—"zhduny(Awaiters)." It feels as though some people, who have never been under the threat of occupation,

whose cities and homes are intact, are ready to give up the entire east just so the war would end. Then it seems that no one but us cares about our home. In my opinion, this is a mockery of the people who are waiting for de-occupation and a return home.

Dream

I will always miss home, though I am glad that all the worries and problems that were there are behind me. My wish will always be to return home, to Berdyansk, Ukraine. I want a better future not only for myself, but for my entire family and for everyone who is putting their lives there on hold.

Photo: Berdyansk before the occupation. A view of the sea from Prymorska Square

What to keep in mind when communicating with IDPs and people who lived through the occupation

Yaryna's story proves once again that Ukrainian society needs to learn how to communicate with people who have survived the occupation, and with everyone who has been forced to leave their homes. After all, we need to interact respectfully and build our future together.

Psychologist Yulia Pavlova advises against using trigger words and making hurtful comments:

“It's difficult to identify universal trigger words, since every person who left the temporarily occupied territories or moved from frontline areas to relatively safe regions has their own experiences, triggers, memories, and associations.”

According to her, the most common trigger words can be identified:

“IDP.” Some believe this is a gentle way to refer to an internally displaced person, but in reality, it is condescending and demeaning.

Refugees. This term does indeed exist, but people displaced by the war within Ukraine are not refugees. Therefore, the term is incorrect and, for some, painful.

“There is specific terminology, such as IDP (internally displaced person) or a person who has moved due to the war. If it's important to specify the location, we can say that the person is from eastern Ukraine or indicate a specific region or district—a person from Donetsk, Luhansk, Kherson, etc.,” the psychologist emphasizes.

Some people also use terms like: “easterners,” “Donbas folks,” “easterners,” “Donetsk/Luhansk scum,” and others.

“However, you shouldn’t even say these things as a joke, unless the person themselves refers to themselves that way in a joking manner and gives permission for their loved ones to say it,” emphasizes Yulia Pavlova.

As she points out, this is a devaluation of a person, portraying them as an enemy—even in the form of a joke—and playing into Russian disinformation. It’s like joking that a woman was raped because she’s too beautiful, and this is supposedly meant to be taken as a compliment. Or calling a victim of domestic violence a “sufferer.”

“If you see a funny, provocative meme and want to share it with your friends or IDP colleagues—it’s better to check first if they’re okay with that kind of humor, and then go ahead and share to your heart’s content,” notes Ms. Yulia.

There are also sensitive topics that are best avoided or discussed with caution. For example, financial assistance and benefits for IDPs. This is because such remarks often imply a privileged status. Therefore, the psychologist advises against saying: “You’re getting help,” or “Of course, you’ve received benefits here.” You shouldn’t compare a person’s current location to their hometown and ask, “Where was it better?”, “Is it better here?”, or “Why did you leave then?” Comparing experiences is also inappropriate: “Even though I’m a local, I rent a place too,” or “I would never leave my city.”

“We can’t predict all triggers; it’s better to respond to a person’s state and emotions,” notes Yulia. “If something upset them—apologize, perhaps clarify exactly what it was so you don’t bring up the topic again. And explain that you didn’t mean to cause pain.”

Of course, Ukrainians may be interested in learning about each other’s experiences. However, at times like these, it is important to remember that Ukraine is a country with a vast diversity of people and experiences. IDPs from 2014 and 2022, people displaced twice, military personnel and their families, the veteran community, people who left for Europe and returned, and pro-Ukrainian individuals who remain in the temporarily occupied territories.

“Of course, other people’s experiences are interesting and sometimes hard to understand, and questions may arise: ‘Why didn’t you leave right after the occupation?’, ‘What are your relatives’ political views?’, ‘Do you have a Russian passport?’” The topic of occupation and leaving is quite sensitive and painful,” notes the psychologist. “Under occupation, a person might have taken actions that contradict their values—obtaining a document just to survive. Not everyone will want to share this (and not because they are FSB agents, but out of shame or a sense of guilt). At the same time, not everyone can understand, because without having had such an experience, it may seem that you would have acted differently. If you’re very curious and want to learn more about a person’s experience, always start by asking if they’re ready to talk about it. If they agree, start with safe, neutral topics. For example, daily life: how they organized it under occupation, how they stayed in touch with family and friends in government-controlled territory, and how they supported themselves. Then, if the person is comfortable with it, you can move on to more sensitive and personal topics. Or better yet, ask the person to share only what they are ready to share themselves.”

Some statistics on IDPs in Vinnytsia Oblast

As of March 1, 2026, nearly 177,000 internally displaced Ukrainians reside permanently in Vinnytsia Oblast. Of these, 1,433 are people with limited mobility, and 52,289 are children.

The state provides financial assistance to IDPs, helps resolve housing issues, and ensures medical and social care. In Vinnytsia Oblast, the following opportunities are available:

- financial assistance payments during the first months following the occupation;
- shelter services for IDPs with limited mobility;
- compensation of up to 70% of the cost of new housing;
- long-term medical and social care.

In addition, the Vinnytsia community organizes various activities for internally displaced persons, such as therapeutic, recreational, and wellness programs. It also provides certain free opportunities for children of IDPs.

Background on Berdiansk:

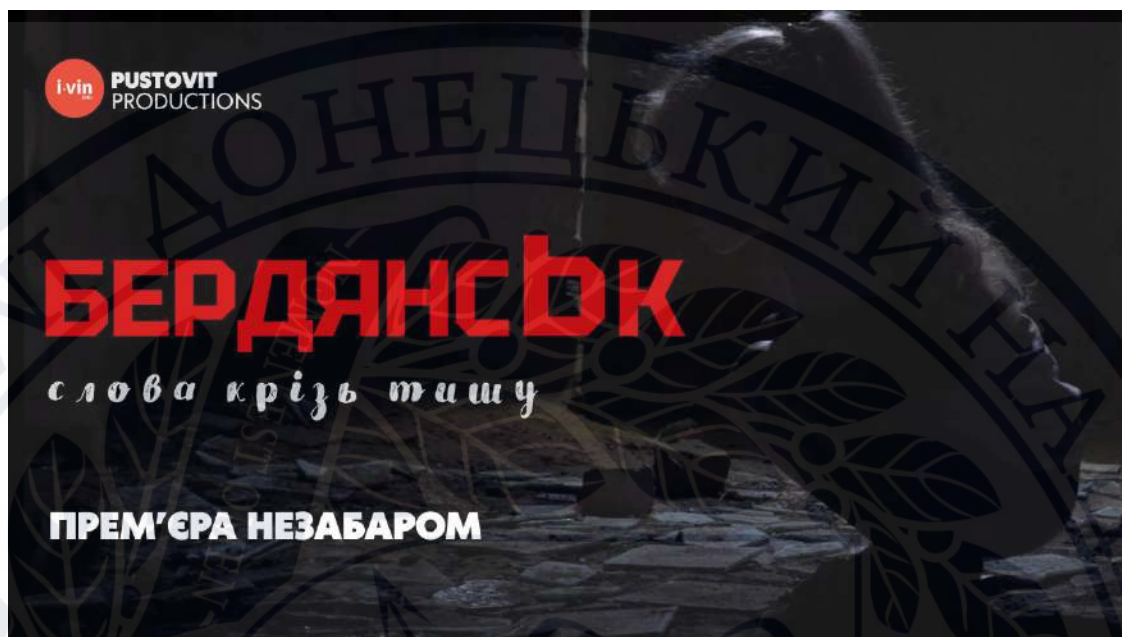
This year, on February 27, marked four years since the occupation of the city of Berdiansk. Following the occupation, Russian authorities stationed their units in administrative buildings and took control of the information space. Russian TV channels began broadcasting in the city, and the local radio station came under the occupiers' control. There have been documented cases of abductions and illegal detention of people who did not support the new "authorities." The situation regarding basic needs has deteriorated: residents regularly face disruptions in the supply of electricity, water, gas, medicines, and food. The occupying administration is also filling the empty homes of Berdyansk residents with military personnel or Russian citizens. Despite the occupation, partisan resistance continues in Berdyansk, and the Armed Forces of Ukraine are striking the occupiers' military facilities.

Despite all the challenges, Berdyansk remains the heart of Ukraine's "Azov," and its residents await their return home.

The I-VIN.INFO team is producing a documentary film about the occupation of Berdyansk based on the testimonies of its residents. Our readers can already view the teaser.

Додаток Г

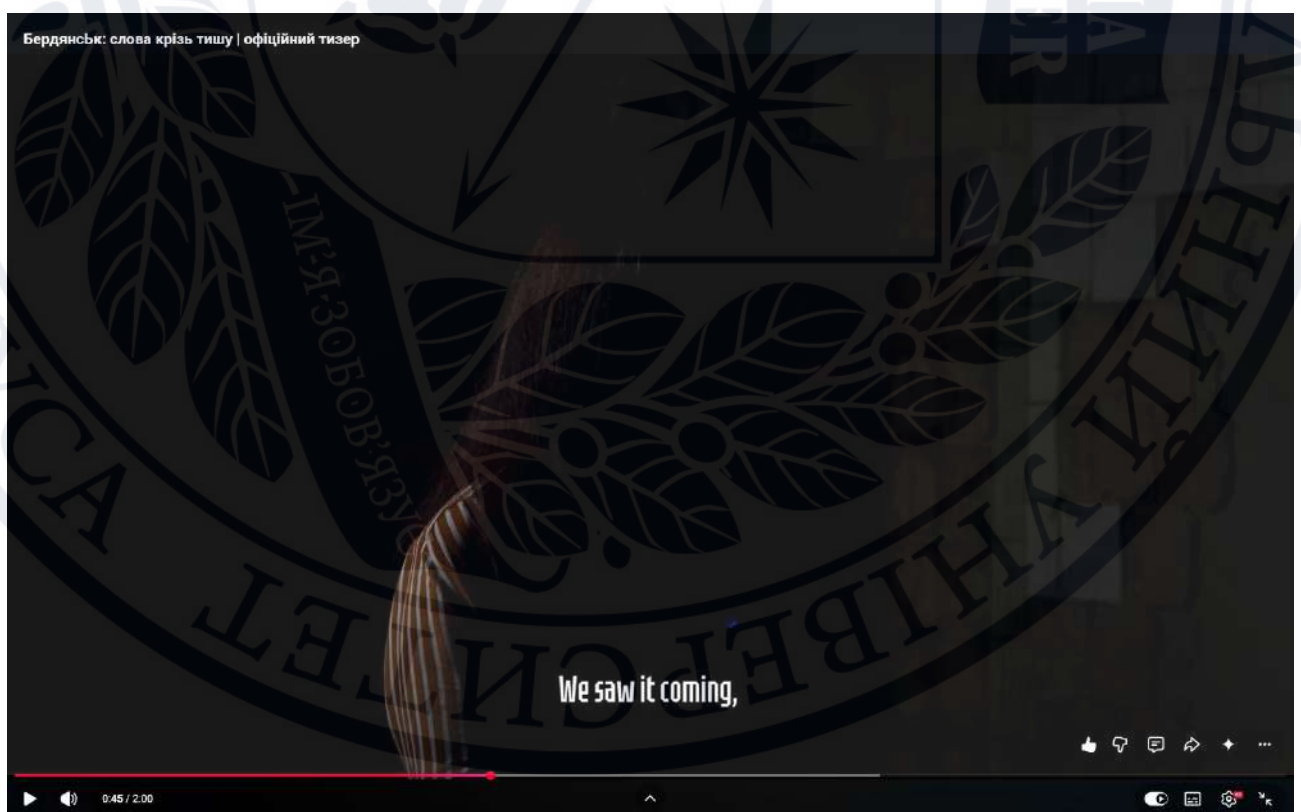
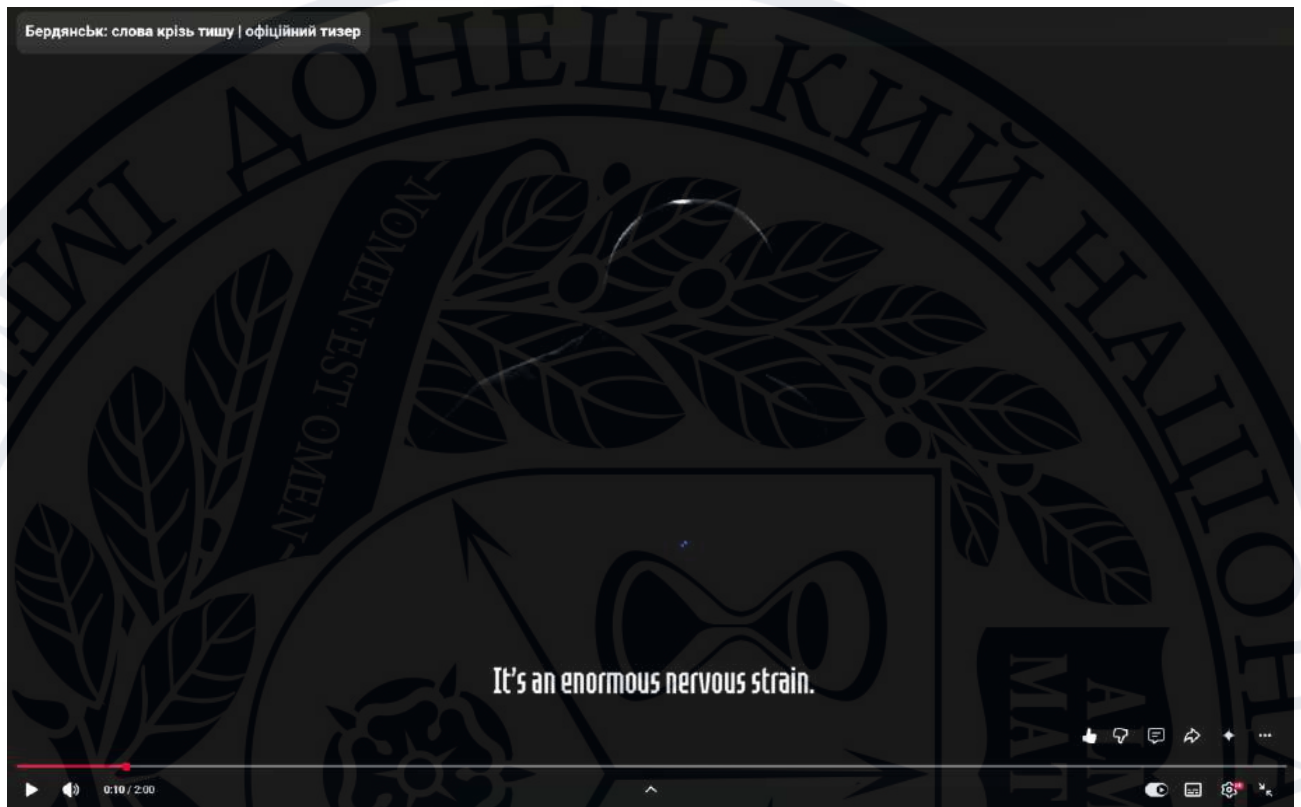
Обкладинка для тизеру

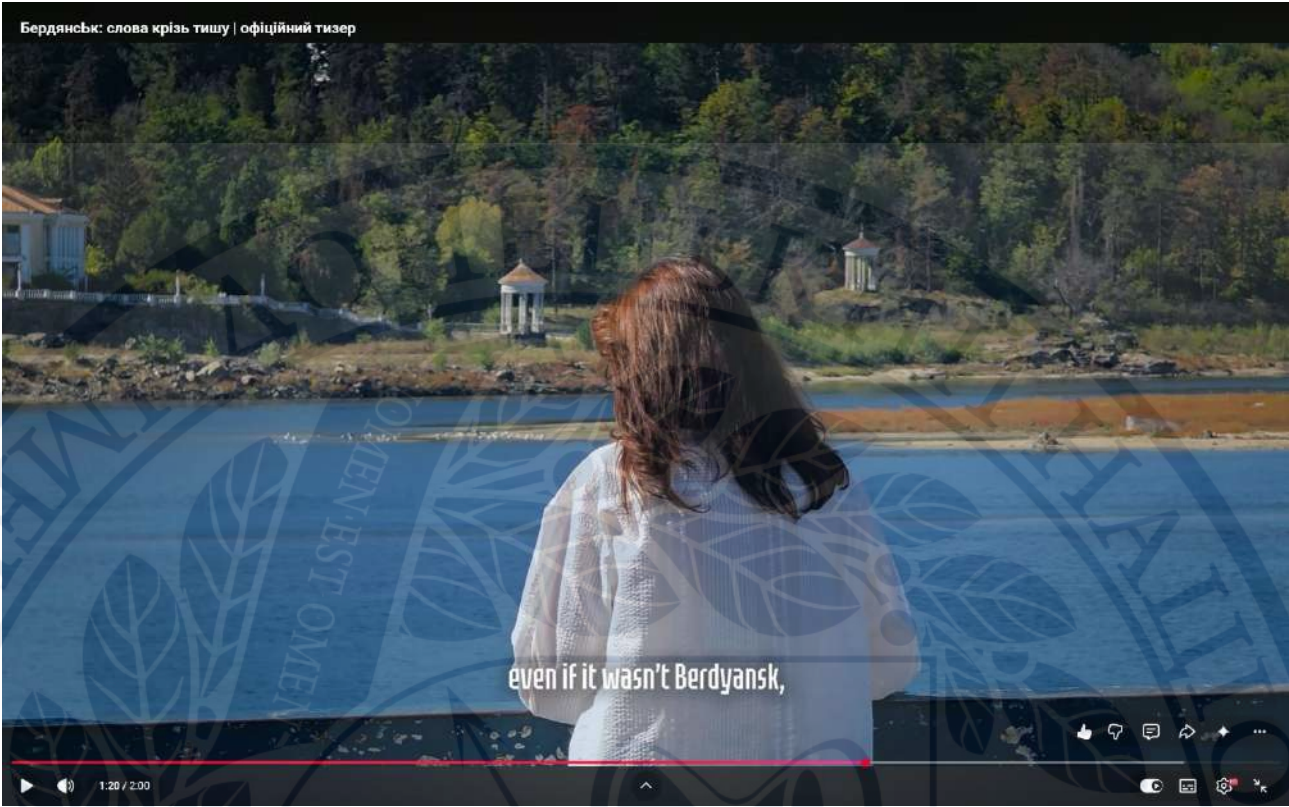

Додаток Г

Скріншоти-демонстрація з тизеру

(очевидці, експертки та художні вставки з міста Запоріжжя)

Бердянськ: слова крізь тишу | офіційний тизер

Бердянськ: слова крізь тишу | офіційний тизер

